

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Dette er en digital utgave av en bok som i generasjoner har vært oppbevart i bibliotekshyller før den omhyggelig ble skannet av Google som del av et prosjekt for å gjøre verdens bøker tilgjengelige på nettet.

Den har levd så lenge at opphavretten er utløpt, og boken kan legges ut på offentlig domene. En offentlig domene-bok er en bok som aldri har vært underlagt opphavsrett eller hvis juridiske opphavsrettigheter har utløpt. Det kan variere fra land til land om en bok finnes på det offentlige domenet. Offentlig domene-bøker er vår port til fortiden, med et vell av historie, kultur og kunnskap som ofte er vanskelig å finne fram til.

Merker, notater og andre anmerkninger i marginen som finnes i det originale eksemplaret, vises også i denne filen - en påminnelse om bokens lange ferd fra utgiver til bibliotek, og til den ender hos deg.

Retningslinjer for bruk

Google er stolt over å kunne digitalisere offentlig domene-materiale sammen med biblioteker, og gjøre det bredt tilgjengelig. Offentlig domene-bøker tilhører offentligheten, og vi er simpelthen deres "oppsynsmenn". Dette arbeidet er imidlertid kostbart, så for å kunne opprettholde denne tjenesten, har vi tatt noen forholdsregler for å hindre misbruk av kommersielle aktører, inkludert innføring av tekniske restriksjoner på automatiske søk.

Vi ber deg også om følgende:

- **Bruk bare filene til ikke-kommersielle formål**
Google Book Search er designet for bruk av enkeltpersoner, og vi ber deg om å bruke disse filene til personlige, ikke-kommersielle formål.
- **Ikke bruk automatiske søk**
Ikke send automatiske søk av noe slag til Googles system. Ta kontakt med oss hvis du driver forskning innen maskinoversettelse, optisk tegngjenkjenning eller andre områder der tilgang til store mengder tekst kan være nyttig. Vi er positive til bruk av offentlig domene-materiale til slike formål, og kan være til hjelp.
- **Behold henvisning**
Google-"vannmerket" som du finner i hver fil, er viktig for å informere brukere om dette prosjektet og hjelpe dem med å finne også annet materiale via Google Book Search. Vennligst ikke fjern.
- **Hold deg innenfor loven**
Uansett hvordan du bruker materialet, husk at du er ansvarlig for at du opptrer innenfor loven. Du kan ikke trekke den slutningen at vår vurdering av en bok som tilhørende det offentlige domene for brukere i USA, impliserer at boken også er offentlig tilgjengelig for brukere i andre land. Det varierer fra land til land om boken fremdeles er underlagt opphavsrett, og vi kan ikke gi veiledning knyttet til om en bestemt anvendelse av en bestemt bok, er tillatt. Trekk derfor ikke den slutningen at en bok som dukker opp på Google Book Search kan brukes på hvilken som helst måte, hvor som helst i verden. Erstatningsansvaret ved brudd på opphavsrettigheter kan bli ganske stort.

Om Google Book Search

Googles mål er å organisere informasjonen i verden og gjøre den universelt tilgjengelig og utnyttbar. Google Book Search hjelper leserne med å oppdage verdens bøker samtidig som vi hjelper forfattere og utgivere med å nå frem til nytt publikum. Du kan søke gjennom hele teksten i denne boken på <http://books.google.com/>

WIDENER

HN TEK4 L

Scan 6490.7

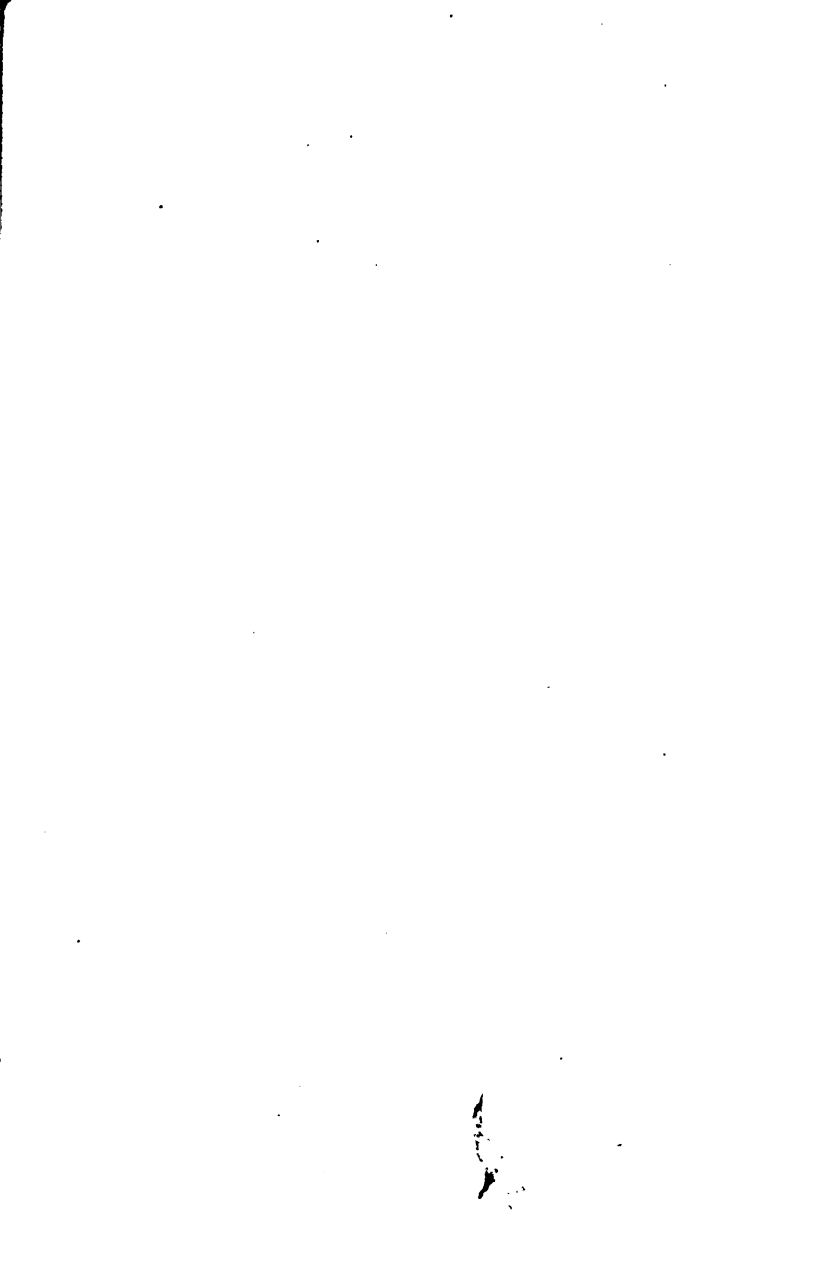
Harvard College Library

FROM THE

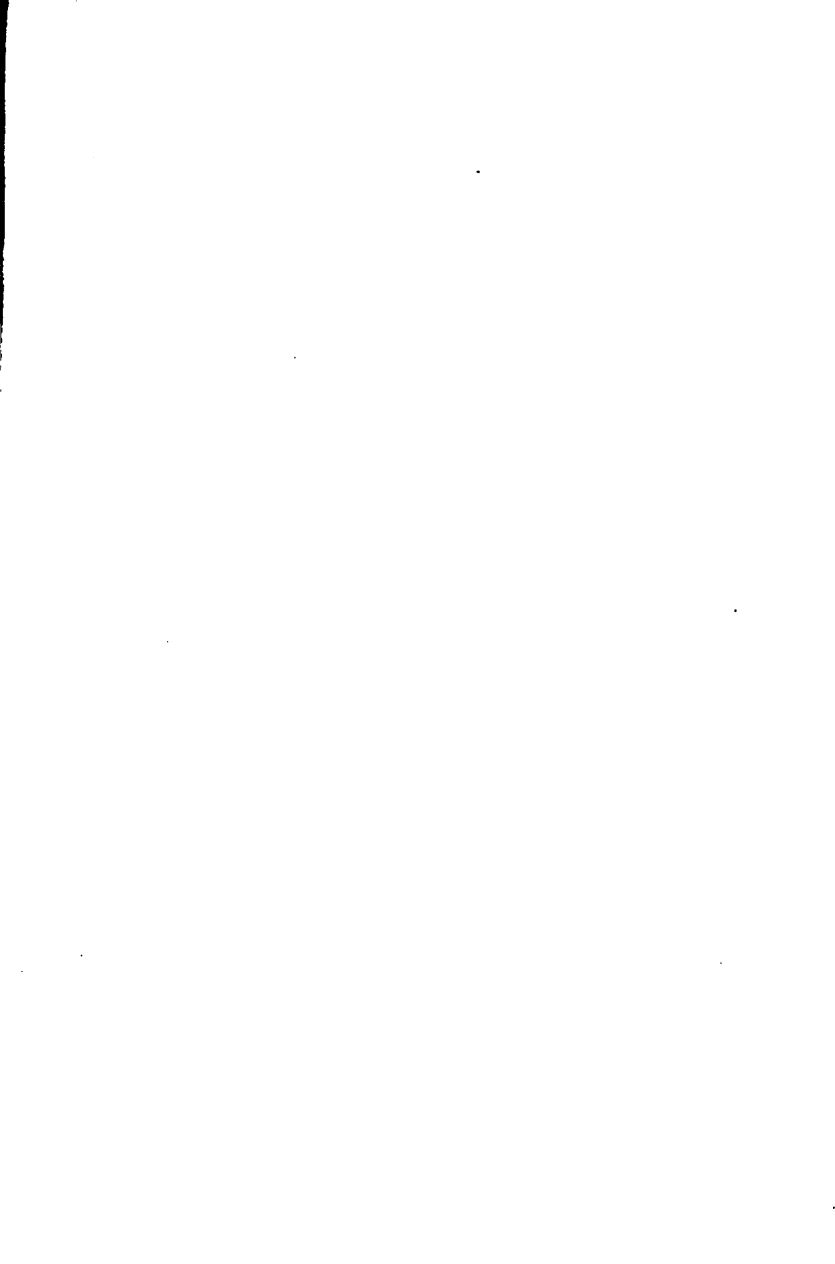
SUBSCRIPTION FUND

BEGUN IN 1858

NORSKE KLASSIKERE

I UDVALG

VED

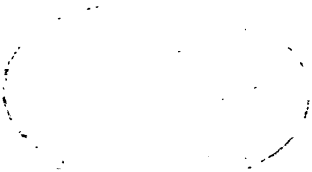
ARNE LØCHEN OG **MOLTKE MOE**
DR. PHILOS. PROFESSOR

BIND III
WESSEL

KRISTIANIA
H. ASOHEHOUG & CO.'s FORLAG
1898

Scan 6490.7

Subscription fund

WESSEL
DIGTE I UDVALG

VED

Dr. ARNE LØCHEN

- I. *KIERLIGHED UDEN STRØMPER*
II. *MINDRE DIGTE*

KRISTIANIA
H. ASCHÉHOUG & CO.s FORLAG
1898

AKTIE-BOGTRYKKERIET
(Førhen: Det Mallingske Bogtrykkeri.)

Johan Herman Wessel

er født i aaret 1742. Hans fader, en brodersøn af Torden-skjold, var prest i Vestby sogn i Akershus. Johan Herman blev 16 aar gammel sendt ind til Kristiania for at gaa paa latinskolen der og blev student i 1761. Han tog ikke nogen embedseksamen, men fulgte sorgløst sine literære interesser, studerede nyere sprog og levede i Kjøbenhavn af at undervise i disse.

Wessel var 30 aar gammel, da han skrev Kierlighed uden Strømper, 1772, og han, som hidtil havde levet ganske ukjendt, blev med én gang den berømte digter. Stykket var en parodi paa tidens franske tragedie og italienske opera, og først og fremst paa den form, to nordmænd havde givet disse digtarter i vor literatur. Kort tid forud var nemlig paa den danske skueplads blevet opført syngestykket Tronfølgens i Sidon af Niels Krog Bredal og tragedien Zarine af Johan Nordal Brun.

Wessel har ikke skrevet meget; hans natur laa ikke for regelmæssigt arbejde. Vi nævner de alvorlige digte Søvnens og Nøisomhed og hans komiske fortællinger, af hvilke enkelte har bidraget mere end noget andet til at holde hans minde

friskt hos det store publikum. Hans vittige smaavers og impromptuer hører til det genialeste, han har frembragt. Flere af dem fremkom i det norske selskab, hvis første gjæst han var.

I de senere aar var Wessels helbred svækket, og han led under mismod. Hans økonomiske stilling var ogsaa altid daarlig; i 1779 var han bleven theateroversætter, men lønnen var liden. Han døde i aaret 1785, kun 43 aar gammel.

KIERLIGHED UDEN STRØMPER

ET SØRGE-SPIL

I

FEM OPTOG

PERSONERNE:

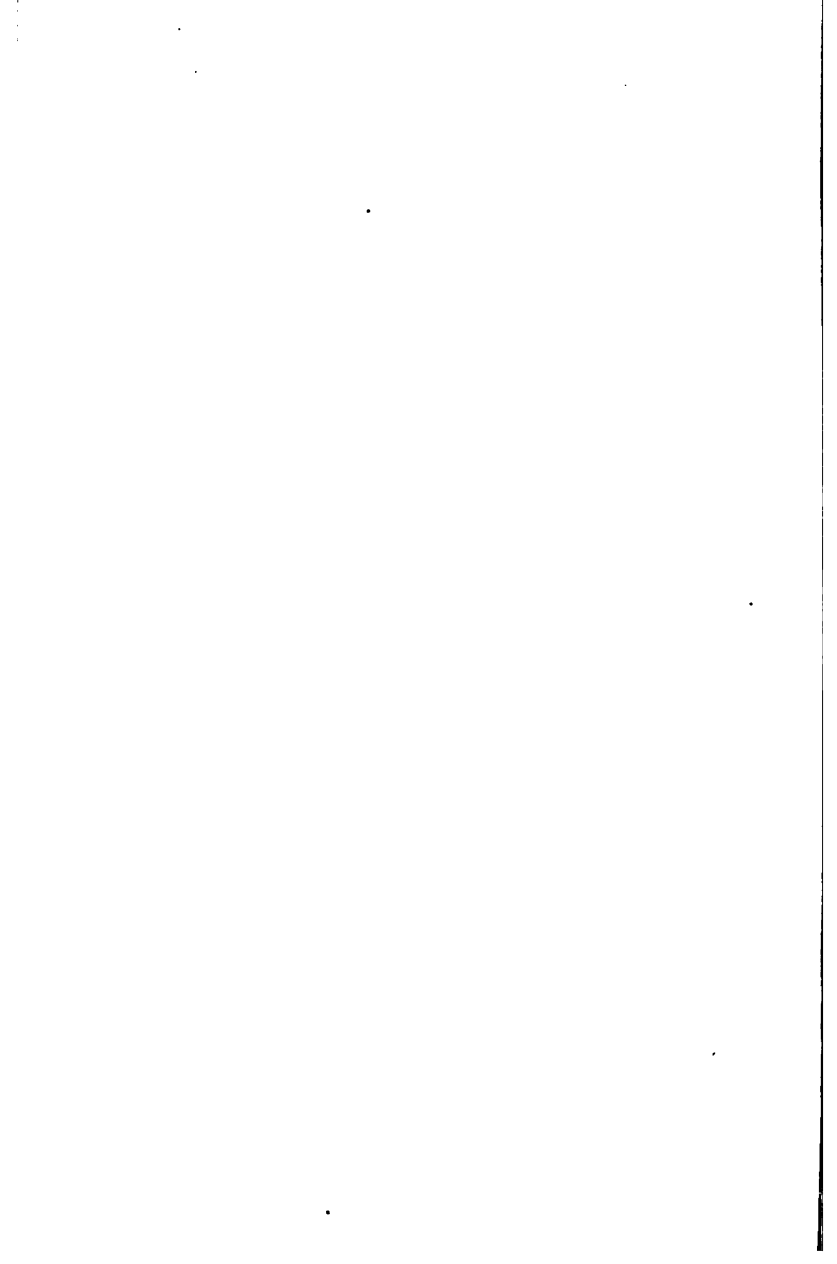
JOHAN VON EHRENPREIS, Skredder-Svend.

GRETE, Johans Forlovede.

METTE, Gretes Fortroelige.

MADS, Gretes ulykkelige Elsker.

JESPER, Madses Fortroelige.

FØRSTE OPTOG.

Første Optrin.

Grete allene, sovende paa en Stoel, vogner op, og siger:

«Du aldrig bliver gift, hvis det i Dag ey skeer!»
O! alt for fæle Drøm! mig synes, at jeg seer
Endnu den sorte Geist, at jeg ham hører true
Med samme Torden-Røst. Saa skal jeg aldrig skue
Det Haab opfyldt, hvorpaa jeg byggede saa tryg,
Da paa min Skredders Skiød, med Haanden om hans Ryg,
Jeg hørte ham saa tidt med kiælen Stemme sige:
Jeg var hans eeneste, hans allerbeste Pige,
At mine Øyekast sig trængte til hans Siæl,
Og at han uden mig ey kunde lide vel.

Og at han uden mig ey kunde lide vel. Lide betyder her at
befinde sig.

Troeløse! jeg gad vidst, hvordan du nu maa lide!
En Diævel skulde dig ey kunde fra mig slide,
Min Smil din Vellyst var, og mine Vink din Lov,
Det svor du paa, og løy, og denne Løgn var grov;
Thi over Tiden nu det er alt otte Dage,
Som du mig lovede at komme her tilbage.
Forbandet den Major! hvis Buxer gik i tu;
Dog ney utroe Johan, forbandet være du!
Det Bud som foregav, at en Major ham sendte,
For at berette dig, de Buxer, som du vendte
I Fior, var nu i tu, og at et andet Par
Ham maatte giøres strax, thi han i Knibe var,
Han for at skuffe mig med dig var sammensvoren,
I kiørte Pokker I! og ikke til Majoren.
Hvor kunde vel hos mig Mistanke finde Sted?
Jeg var godtroende og blind af Kierlighed;
Stokblind jeg vist nok var, som kunde ey begribe,
At aldrig saadan Mand, en reen Major, i Knibe
For Buxer være kand; jeg nu for silde seer.

(Efter nogen Taushed).

«Du aldrig bliver gift, hvis det i Dag ey skeer!»
Viig fra mig sorte Aand! som tordner i mit Øre,
Dog ney, jeg hører ey, jeg synes kun at høre.

Andet Optrin.

Mette. Grete.

Mette.

Hvad nye Fortræd Masør! forvolder disse Skrig?
Hvor ængste de min Siæl!

Grete.

Jeg er ulykkelig!

Veninde hør og skielv! et fælt sortagtigt Væsen,
En Diævel uden Tvivl, med sorte Haar paa Næsen,
Mig nu, jeg sad og sov, i Drømme forekom,
Og grumt og brølende afsagde denne Dom:
«Du bliver gift i Dag, skal du det eengang blive!»

Mette.

Man bør ey altid troe, hvad Drømme os indgive.

Grete.

Du veed, en Helte-Drøm har aldrig feilet før.

Mette.

Lad det end være saa, du dog betænke bør,
At til en rigtig Drøm der Seng og Nat udkræves;
Om Dagen i en Stool — —

Grete.

Du trøster mig forgieves.

Det Indtryk, som min Drøm har gjort udi mit Brøst,
Desværre trodser din og hele Verdens Trøst.
Jeg seer min visse Død.

Mette.

Men den seer ikke Mette.

Din Drøm, var den end sand, den siger jo kun dette:
Du aldrig giftes skal.

Grete.

Og den, som siger det,
Han siger, jeg skal døe. Thi jeg har nogen Ret,
Hvis tusind Vidnesbyrd mig nogen Ret kand give,
At troe, jeg ikke bør blant Grimme regnet blive,
Og naar man ey er grim, og er ey heller død,
Man for at blive gift ey pleyer lide Nød.

Mette.

Forlad mig, jeg tilstaaer, at jeg mig har forløbet.

Grete.

Du ved din Tale kun Eenfoldighed har røbet,
Og den er alt forladt.

Mette.

Forlad da ligesaa,

At jeg dig endnu tør et Middel foreslaae,
Hvorved du lykkelig, og Drømmen sand kand blive:
Gift dig i Dag med Mads.

Grete.

Min Haand jeg skulde give

Til den, jeg før forskiød? den Kaal jeg spottet' i
Jeg skulde søbe selv? Gid før — —

Mette.

For alting tie!

En ubetænksom Eed man ofte maa fortryde,
Og mine Grunde dig maaskee kand overtyde,
Du ey forsværge bør at blive Madses Brud.
Sandt nok ved saadan Eed en Siæl sig mærker ud,
Som ikke tænker lavt, men jeg tør endnu sige:
Den Siæl hver anden maa i Høyde overstige,
Som kun af Lydighed imod sit Kald og Pligt
Nedlader sig til det, som den er væmmeligt.
Men vores Kald og Pligt, saa mange, som vi ere,
Er at udvælge os en Mand i Tugt og Ære.

Grete.

Hvo kand vel staae imod den rene Sandheds Sprog,
Det har udi min Siæl oplyst den mørke Krog.

Fornuften i dit Raad er villig at samtykke,
Kun maatte Hiertet ey Fornuften undertrykke!
Der dog endnu en Ting for Hovedet mig staaer;
Om jeg dig lyde vil, hvem staaer mig inde for,
At Mads foragter ey, den ham har før foragtet?

Mette.

Du hans Høyagtelse for evig har forpagtet,
Det staaer jeg inde for, og til Beviis herpaa,
For Solens Opgang han for mine Fødder laae
I Morges Taarefuld, og med en ydmyg Mine
Bad om Tilladelse at kaste sig for dine.
Han har en vigtig Sag at foredrage dig,
Som han fandt raadeligt at holde skiult for mig.
Hvis du tilsteder det, og du det bør tilstede,
Jeg strax vil hente ham.

Grete.

Lad din Forstand mig lede,
Gjør hvad dig synes best, min Siæl indviklet er
I Sorgers mørke Skye, du dens Veyleder vær.

(Mette gaaer).

For Solens Opgang han for mine Fødder laae. For Solens
Opgang = før Solens Opgang.

Tredie Optrin.

Grete allene.

Saa er jeg da fordømt til Madses Brud at blive,
Jeg give skal min Haand, og kand ey Hiertet give;
De skulde begge to saa deylig fulgtes ad,
Hvis den utroe Johan ey værdig var mit Had.

Fierde Optrin.

Grete. Mads.

Grete.

Seigneur! Indgangen hid jeg vilde dig ey hindre;
Thi af en Mand, som du, jeg venter intet mindre,
End smaa Bebrejdelser, som gjør os begge Skam.

Mads.

Enhver, som kiender Mads, bør tænke saa om ham.
Vel sandt du mig forskiød, men det er kun en Skiæbne,
Mod hvilken du omsonst, og jeg, mig vilde væbne;
Det ingens Brøde er og altsaa ikke din.
Een Brøde veed jeg af, og denne bliver min:
Jeg en Misdæders Navn med Rette burde bære,
Jeg har fordristet mig din Skiønhed at vanære;
Du tog din Haand igien, og jeg har endnu Liv,
Jeg ey mit Hierte strax hiemsøgte med en Kniv;

Din Skønhed jeg til Trods endnu tør drage Aande;
Du Aarsag har om mig at tænke allehaande,
Men tager jeg ey feyl, en Skiæbne eller Aand,
Jeg veed ey hvem af to, tilbageholdt min Haand,
Da jeg, Madam, forladt og straffet med din Vrede
Besluttede at døe, min Kniv var af sin Skede,
Min Arm alt udstrakt var, jeg manglede ey Mod,
Døe var min fulde Agt, flyd! raabte jeg, mit Blod!
Men ingen Draabe flød. Man er som uden Sandser,
Naar man sig dræbe vil. Om derfor med et Pandser
Mod dette grumme Stød een dækkede min Barm,
Hvad heller nogen Geist tilbageholdt min Arm,
I den Forvirrelse jeg kunde ey erfare.

Grete.

Nu min Beskedenhed befaler mig at svare:
Jeg kiender mig for vel til mig at bilde ind,
At hele Verden var udi et Kalve-Skind,
Fordi jeg byttet bort en Elsker for en anden;
Vel har jeg ofte hørt, naar jeg skal sige sanden,
At nogle Skønheds Træk mig gunstig Skiæbne gav,
Men saa hovmodig jeg dog aldrig blev deraf,

At hele Verden var udi et Kalve-Skind. Efter *Boye* skal meningen af dette sted være: «Jeg har ikke den Indbilskhed at troe, at Verden skulde være lille nok til at lægge Mærke til, eller bryde sig om, at jeg o. s. v.»

At mig i Sinde kom at holde for en Brøde,
Om ved mit Hiertes Tab min Elsker strax ey døde.

Mads.

Ved din Beskedenhed min Brøde voxer meer,
Jo meere jeg dit Værd ved den forøget seer.

Grete.

Nu nok om dette talt, vend dig igien til Sagen.

Mads.

Jeg har da tydelig, mig synes, lagt for Dagen,
Hvorlunde at en Aand, en Skiæbne eller sligt,
Var Aarsag, at jeg før ey efterkom min Pligt.
Men Skiæbne, Aand og sligt gjør intet hen i Taaget,
Og med at frelse mig de vist nok meente noget;
Det noget gietter jeg, men om jeg gietter ret,
Et Ja, et Ney af dig skal snart afgjøre det.
Jeg troer, min gode Aand mit Liv har vildet spare,
Fordi den saae, min Nød ey skulde evig vare,
Fordi den saae, Johan tilsidst ved nedrig Sviig
Dig skulde lære ret at sette Priis paa mig.
Herom at sige meer var kun at spille Tiden
Og at fornærme dig, som alt for længe siden
Min Meening fattet har; bær mig med et Svar,
Hvoraf jeg fatter din.

Grete.

Hvad Skiæbnen budet har,
Var en Forvovenhed af mig at vilde hindre;
Jeg har i denne Sag kun dette at erindre,
I Fald jeg giftes skal, da maa det skee i Dag,
Det ellers aldrig skeer.

Mads.

Min Tunge er for svag
Til min Erkiendtlighed og Glæde at udtrykke;
Læs af mit Øye-Syn min Elskov og min Lykke.
Jeg galopperer hen, at tage Klæder paa,
Hvormed jeg værdigen kand som din Brudgom staae.

(Han gaaer.)

Femte Optrin.

Grete allene.

Aria.

Skiæbnen bød mig først Johan,
Nu mig giver Mads til Mand.
Naar dig nogen Karper byder,
Og du faaer kun tørre Jyder,
Bliver du lidt flau derved;

Og du faaer kun tørre Jyder, tørrede flyndrer.

Men har du en sulten Mave,
Og ey anden Mad kand have,
Gaaer den tørre Jyde ned.
Skiæbnen bød mig først Johan,
Nu mig giver Mads til Mand.

Hvor nødig Hiertet vil dog for Fornuften vige!
Jeg hører dennes Røst alvorligen at sige:
Mads blive skal din Mand, men Hiertet siger: Ney —
Dog, hvorom alting er, saa gaaer jeg nu min Vey.

Ende paa første Optog.

ANDET OPTOG.

Første Optrin.

Mads. Jesper.

Mads.

Hvor hopper ey min Siæl! Hvor skynder sig mit Blod
At raabe: Fryder jer! til hvert et Ledemod.

Jesper.

Du taler som du var, min Ven! lidt Hovedsvimmel.

Mads.

Faer fra et Helvede med et op i en Himmel,
Og vi vil faae at see, om du det bedre gjør.
Saa lykkelig en Hest som jeg var aldrig før.
Kom kys mig søde Broer! Lad os en Sang istemme,
Hvora'f den hele Jord min Glæde kand fornemme.
For evig evig Tiid er Mads nu lykkelig!
Min Jesper! hielp mig at udstøde Fryde-Skrig,
Hør! af min Fryds-Basun faer ud en Glædes Torden
Langt ned til dem, som boe, — — der boer jo under Jorden
En Hoben smukke Folk. Den hele Jordens Kreds
Skal vide jeg er glad, før er jeg ey tilfreds.

Aria.

Underjordiske som sover,
Du maa ikke undres over,
At min Sang dig vækker op
Til at gjøre Glædes Hop.
Du det ikke skal fortryde;
Thi min Sang kun Fryd skal byde:
Under Jorden gjør et Hop!
Naar min Sang dig vækker op.
Mads i Dag har vundet Seyer,
Mads i Dag sin Grete eyer,
Ja med Hud og Haar og Krop.
Under Jorden gjør et Hop!

Jesper.

Har du nu skreget ud din Glædes Raserie?

Mads.

En Zephyr blæser nu, og Stormen er forbie,
Det var en Fryds Orkan, som foer udaf sit Fængsel,
Og havde Fængslets Dør nær løftet af dens Hængsel;
Saa voldsom var dens Fart. En Siæl er dobbelt glad,
Jo længere den før i Sorgens Fængsel sad.

Aria.

Min Glæde er som Bekken:

Den Bek, som sagte flød,
Før den en Demning bød

Ey røre sig af Flekken;

Da Demningen kom bort,
Flød Bekken dobbelt fort.

Min Glæde er som Bekken.

Jesper.

Jeg Grete komme seer, hun vist den Slutning drager,
At du af Lunkenhed dig gode Stunder tager,
Ifald hun faaer at see dit end ukiemte Haar;
Det bliver derfor best, at du afsides gaaer.

(De gaaer).

Andet Optrin.

Grete. Mette.

Mette.

Saa var mit Haab omsunst, du syntes at samtykke
I dette Ægteskab; jeg holdt det for min Lykke,
At ved mit ringe Raad jeg kunde fremme din,
Og skrekkes nu, du slaaer det hen i Veyr og Vind.

Grete.

Jeg dig forbunden er, som vil min Smerte lindre,
Og ærer dine Raad, men ikke destomindre
Mit Hierte siger mig, at tusind Plagers Hær
Med Længsel venter paa at see min Brudéfær.
Før var jeg angstfuld, men tusind gange meere,
Saasnart jeg tænker paa, at Mads min Mand skal være,
Jeg veed ey selv, hvorfor.

Mette.

Man vel hos visse Folk

Paa visse Tider bør ansee som Sandheds Tolk
En rigtig Ahnelse, men du dig kand bedrage,
Og for en Ahnelse maaskee den Afskye tage,
Som føles af enhver ved slige Bryllupper,
Hvor man skal ægte een, og har en anden kjær.
Din Ahnelse maaskee af sidste Slags kand være,
Hvem veed?

Grete.

Du er for kort til mig at kunde lære
At kiende Ahnelser; hvis min ey ægte er,
Saa maa du frit — — —

Mette.

Men hør! hvem mon der banker der?
Jeg gaaer at lukke op.

Tredie Optrin.

Grete allene.

Hvem mon der vel kand banke?
Maaskee — — dog ney — — det var for smiggrende
en Tanke,
Og den troeløse Skurk vist havde kommet før,
Hvis ey — — men Himmel! Jord! det er Johan!
— — Jeg døer.

Fierde Optrin.

Johan, Grete.

Johan.

Hvor seer jeg glad igien de mange Yndigheder,
Som den maa være blind, der kand ey see hos eder.

Grete.

Jeg dig fornærmet har min allerbeste Ven!
Jeg tænkte, du var Skielm.

Johan.

Saa tænk nu om igien.

Grete.

Mit eget Hierte sig nu færdig er at hade,
Som dig mistænkte saa.

Johan.

Jeg kand dig let forlade
En Tvivl saa rimelig for dig at falde paa;
Du er undskyldelig, og jeg er ligesaa.
Du de Forhindringer behager at anhøre,
Som vare Aarsag i — —

Grete.

Dig at retfærdiggjøre
Er kun til Overflod, dit Forsvar ligger her,
(Peger paa Hiertet)
Med Ild-Bogstaver trykt. Det kort forfattet er:
Johan, som elsker mig, kand ey strafværdig være.

Johan.

Hvor taler du ey smukt, jeg vilde paa min Ære,
Nu Touren er til mig, og sige smukke Ting;
Men Kierligheden har med tætte Atter-Sting
Saa syed mit Hierte ind, at om jeg skulde henge,
Dets ømme Følelser sig dog ey kunde trænge
Op til min Mund, Madam!

Grete.

Jeg tvivler ikke paa,
Du mig jo elsker høyt, naar du mig elsker saa.

Johan.

Mig Timer synes Aar, og Øyeblik som Dage,
Indtil jeg bliver din og du min Ægte-Mage.

Grete.

Ney see den lille Skalk, hvor han gjør høye Sving,
Og det er dig, som ey kan sige smukke Ting.

Johan.

Nærværelsen af den, hvis Øyne vi tilbede,
Det ømme Hierte tidt kan komme til at svede;
Og denne Sved, Madam! som er snart ingen Ting,
Din Godhed falder paa at kalde høye Sving.
Du alt for gunstig er.

Grete.

Med Ret maaskee du venter
Den Roes, du nægter dig, at faae igien med Renter,
Fortryd dog ikke paa, der bliver intet af
For den gang, men du er endnu ey i din Grav;
Ney bie kun, til vi først er bleven Mand og Kone,

Saa kand du lide paa, jeg skal til gavns forsone
Den Forurettelse, jeg nu blier skyldig i.

Johan.

Jeg var tilfreds, Madam! vort Bryllup var forbi.

Grete.

I Dag, i denne Dag, jeg dig min Haand vil give.

Johan.

Er det alvorlig talt?

Grete.

Din Længsel vist skal blive
Opfyldt før Aftenen. I Dag er Grete din,
Og din for evig Tiid. Jeg strax vil løbe ind
At klæde mig, gaae hen, og gjør nu du det samme.
Du studser, bliver bleeg.

Johan.

Gid mig alt Ont maae ramme!
Hvis der er nogen Ting, mit Hierte ønsker meer
End det, at blive din; men jeg mig tvungen seer
En Dags Opsettelse mig ikkun at udbede;
En umild Skiebnes Dom — — —

Grete.

Med eet din Elskovs Hede

Nu kiølnet har? Utroe! saa tænkte jeg dog ret.

Johan.

Mit Hierte sidder der, du maa udrive det,

Hvis det ey brænder heelt — —

Grete.

Troeløse! ja det brænder

Af en uteerlig Ild, som Ærens Love skiænder,

Som al sin Næring har fra Dyds og Ærens Tab,

Og slukkes ud, saasnart man nævner Ægteskab.

Og saadan Kierlighed du tør din Grete byde?

Forræder! jeg forstaaer hvad det har at betyde,

Naar først Opsettelse en Elsker foreslaaer.

Johan.

Jeg staaer det ikke ud, det over Skrævet gaaer!

Jeg aabenbare maa, hvorfor jeg mig krymper,

Nu nøder mig, viid da — — —

Grete.

Hvad? snart!

Johan.

At mine Strømper —

Grete.

Og de?

Johan.

De er' ey til.

Grete.

Nu fik jeg Hierte-Stød.

Det alt for gruesomt er, det bliver vist min Død.

(Efter en kort Besvimelse)

Forvovne! som saa frek tør uden Strømper tale
Om Bryllup, veed du vel, jeg det ey vil forhale;
Men skal du blive min, jeg sværger, at du maae
Som Brudgom da i Dag, om uden Strømper staae.

Femte Optrin.

Johan allene.

Skal jeg som Brudgom staae i Dag foruden Strømper?
Hvo giver beste Raad til en uhældig Stømper,
Som Æren byder et, et andet Elskovs Gud?

At mine Strømper — Man brugte knæbukser, og til disse hørte hvide strømper, naar man skulde være stasklædt.

Hvis du i Støvler staaer, saa leer dig Folket ud,
Det Ærens Stemme er. Du miste skal din Brud
Ved en Opsettelse, saaledes Elskov truer.
Mit Hierte for et Valg paa begge Sider gruer.

Aria.

Som en uheldig Skipper,
Der forud seer, han strande maa
Paa een af tvende Klipper,
Ey nogen vis at strande paa
Tør vælge sig,
Saa gaaer det mig.

Ende paa andet Optog.

TREDIE OPTOG.

Første Optrin.

Mads allene.

Hvor er min Skiebne grum og umaneerlig stiv!
Den paa min Ære har ey i sit hele Liv
Det allermindste Gran af Medynk for et Hierte,
Den nu saa lang en Tid hiemsøgede med Smerte.
Hvor skuffedes mit Haab! hvor varede det kort!
Jeg tænkte: Gud skee Lov! da Skredderen gik bort,
Og da han tøvede at komme her tilbage,

Jeg min Forhaabning saae med hver en Dag tiltage;
I otte Dages Tid mit Haab steeg otte Trin,
Jeg Trappen var forbi, og netop kommen ind
I Lykkens Forgemak, hvor jeg knap kunde sandse
For Fryd. Jeg faaer en Puf, og Hovedkulds maa dandse
Af Trappen ned igien. Jeg ligger endnu der
Forslagen og forknust. Det lære skal enhver,
At han maa aldrig troe sin Skiebne paa Geberden.
Min gav mig nys et Vink, det mildeste af Verden,
Tilbød mig Grætes Haand. Hvor frydedes mit Sind!
Rivalen kom igien, og alt mit Haab var Vind.
Saaledes seer man Børn et Huus af Kort at bygge,
Og deres Hænders Verk beskue gandske trygge;
Men kun et Pust, et Stød, og Huuset ligger der.
Men staae mig ogsaa an deslige Lignelser?
Ney, om mig synes ret, saa er jeg alt for roelig
For een, hvis piinte Siæl er alle Plagers Boelig.
Her frem I Furier! hvor mange er I? Tre?
Det vil ey langt forslaae, kom hele Helvede!
Med Afgrund, Jordskiælv, Ild, med Lynild og med Torden!
Vek svage Billeder! med ingen Ting paa Jorden
Jeg male kand min Qval, og ikke heller vil.
Der maa, som før er sagt, et Helvede dertil.
Jeg seer en Dævle-Hær opstillet i Gelider,
Som af Forbittrelse i egne Tunger bider,
Og spyer Forbandelser mod deres General,

For han dem endnu ey til Angreb gav Signal.
Jeg seer en Furie, af hvis fortvivlet Øye
En Skye af Gnister faer, sig give største Møye,
Sig strekke voldsom ud, men netop ey kand naae
Mit Hierte. — — —

Andet Optrin.

Mads, Jesper.

Jesper.

Her er jeg.

Mads.

Og jeg er ligesaa.

Hvor er jeg ikke mat! og hvor har du giort ilde,
Som min Forfatning veed, og kommer dog saa silde.
Naar man dog har en Ven, som man kand tale med,
Man Kræfter samle kand ved et og andet Sted,
Og hvile, medens man den Vens Betænkning hører;
Men jeg et stivt Qvarteer her Talen eene fører,
Saa jeg er bleven hæs, som ingen Under er.
Fortvivlet, rasende, og dette Svelg saa nær,
Som inden stakket Tid mig gandske skal opsluge,
Jeg en fortvivlet Røst har ogsaa maattet bruge,
Og dette veed du selv, mangfoldig lider paa.

Og dette veed du selv, mangfoldig lider paa. Lider paa =
leter paa.

Jesper.

En Udeblivelse du mig tilgive maa,
Som Omsorg for dit Vel har eene foraarsaget.
I min Fraværelse jeg hældig har opdaget,
At der maaskee endnu er Redning for min Ven.

Mads.

Hvad Redning? Jesper tael!

Jesper.

Viid da, at Skredderen —

Mads.

Jeg veed alt nok om ham.

Jesper.

Ney du maa vide meere,
I Dag, i denne Dag han Gretes Mand skal være;
Men han har —

Mads.

Hold min Haand! jeg ellers dræber dig,
Er jeg ey martret nok, om du ey spotter mig?

(Han tager forbittret en Kniv op af Lommen)

Jesper.

Han ingen Strømper har.

Mads.

Læs før du døer Misdæder!

Jesper.

Han ingen Strømper har.

Mads.

Jeg siger læs Forræder!

Jesper.

Han ingen Strømper har.

Mads.

Endnu har du ey læst.

Jesper.

Han ingen Strømper har.

Mads.

Saa døe da som et Bæst.

Jesper.

Han ingen Strømper har. For Pokker kand du høre?

Og denne Mangel maae du dig til Nytte føre;

Du Grete veed i Dag vil giftes absolut,

Jeg veed hun kommer hid, siig da: Min søde Snut,

Hvis Snut er for gemeent, kald hende noget andet,

Nok, siig: Du Strømper har, og see du kand faae blandet
Din Tale hist og her med Haanheds Træk mod ham,
Som ikkun Støvler har. Tal om den store Skam,
En støvlet Brudgom vil blant Folk paaføre hende,
Gjør dette, og jeg troer, at Bladet sig skal vende.
Du svarer intet Mads?

Mads.

Jeg taus beundrer dig,
Som glemmer saa dig selv af Kierlighed til mig,
Du nævner ey engang det Mord, jeg nylig vilde —
Kand du tilgive det?

Jesper.

Det lader meget ilde
At huske smaa Ting nu, da jeg dig giver Haab
At blive Gretes Mand; med Fryd og Elskovs Raab
Du burde svare mig; er Kulde her anstændig?
Du er indvendig heed, viis dig og heed udvendig.

Mads.

Om i en Arie jeg bragte Heeden frem?
Den Maade synes mig var ikke ubeqvem.

(Jesper gaaer).

Tredie Optrin.

Mads allene.

Aria.

Paa mit Hiertes Skorsteen brænder
En Harpaxet Elskovs Brand,
Som er tændt i begge Ender,
Elskovs Gud den tændte an.
Hver som Røgen seer opstige,
(Røgen er min Aria),
Tænke maae om ikke sige,
Der er heedt, hvor den kom fra.

Der kommer den, hvis Ord hos Grete meget gielde,
Hvis Raad hos hende mig kand reise eller fælde.
Jeg Mette bede vil med Forbøn tiene mig.

Fierde Optrin.

Mads, Mette.

(De løbe hinanden imøde)

Mette.

Seigneur!

Mads.

Madam!

Mette.

Jeg har en Bøn at gjøre dig,
En saadan Bøn Seigneur, som jeg ey vilde vove
Hos een, som styredes af Egennyttens Love,
Som Had og Lyst til Hævn har giort til Dyden feyg,
En saadan nedrig Siæl bønørte mig vist ey:
Jeg for at bede ham gik heller ey af Pladsen,
Ney, Hierter kun, som det der pikker i Mads Madsen,
Formaae at vise mig en saa udmerket Gunst,
Hvorom en mindre Siæl anmodedes omsunst.
Jeg beder for Johan; fra Knæet ned til Foden
Hans Skiæbne negter ham i Dag at lyde Moden,
Døm selv, hvor Himmel-høyt Seigneur jeg agter dig,
Naar jeg dig bede tør at gjøre lykkelig,
At laane Strømper til — —

Mads.

Jeg knap af Sands og Mæle
Saa meget har igien, at jeg dig kand fortælle,
At den, som saadan Gunst beviste sin Rival,
Ey ædelmodig var, men Daare-Kiste gal.
Jeg havde, da du nys mig Ordet tog af Munden,
En anden Bøn til dig, hvortil Fornuft var Grunden,
Og Billighed, og Dyd; jeg vilde bedet dig
Ved Forbøn og ved Raad hos Grete tiene mig.
Johan er Strømpeløs og Gretes Haand uværdig,

Hun giftes vil i Dag, og han er ikke færdig;
Hvor let en Sag for dig ved denne Leylighed
At skaffe mig igien den Strømpeløses Sted?
Hvor billigt og hvor ret!

Mette.

Jeg ret og billigt kalder
I Verden ingen Ting, som Grete ey bifalder,
Det er min Lidenskab, jeg har ey anden Drift,
Og Grete ynsker ey med dig at blive gift:
Det er mit Svar. Farvel! (Siger de begge paa eengang.)
(Mads gaaer.)

Femte Optrin.

Mette allene.

Vi begge Længselfulde
Nys mod hverandre gik, som om den eene skulde
Den andens Lykke giort; men neppe faae vi Tid
At aabne Munden ret, før vi en heftig Strid
Blant vore Ønsker see. Naar paa den jevne Skive
Man tvende Kugler Fart vil mod hinanden give,
De skynde sig afsted, med samme Hurtighed,
Som ømme Elskere til deres Samlings Sted.
En tosset Jyde-Dreng maaskee vel turde meene,
De længtes efter sig for evig at foreene:

Ney kiære Jyde! ney! De før sig røre ey,
Før med en lige Fart hver Kugle gaaer sin Vey.
At jeg med Kuglerne her meener Mads og Mette,
Derom det tosset var mig selv at underrette,
Thi jeg jo eene er, og ingen har mig hørt.

Siette Optrin.

Grete, Mette.

Mette.

Mit Ærende kun slet, Veninde, er udført;
Mads ubevægelig — — —

Grete.

Det viser mig tilfulde,
At i en andens Sag man taler kun med Kulde.
O at min Ære dog mig ey i Veyen stod,
Jeg skulde kaste mig for den Gruesommes Fod;
Jeg skulde vise dig hvad Bønner kand udrette,
Naar man er heed som jeg, og ikke kold som Mette.

Mette.

Er slig Bebreydelse da Løn for al min Fliid?
Men jeg dig ynker kun. Dit Hierte er i Striid,

Og Piinsler ofte kand den største Siæl forlede
Til paa sin beste Ven at hevne Skiebnens Vrede.

Aria.

Saa æltes Blye med vrede Tænder
I Heltes Mund, hvis blotte Rygge,
Ey for at svales, søge Skygge
I en Allée gevorbnæ Venner,
Som bleve Bøddeler af Tvang,
Og under spiilte Huders Klang
Dem vifte Ild med smidig Green
Paa nys afklædte Rygge-Been.
De præge deres bittre Qval
I det uskyldige Metal,
Og glemme al den Tieneste,
Det dem i Krigen lader see,
Som dog er overmaade vigtig,
At sige: Naar de sigte rigtig.

Grete.

Hvor er jeg lykkelig, at du holdt op engang.
Jeg tager samme Deel udi din smukke Sang,

Saa æltes Blye med vrede Tænder o. s. v. Naar en soldat skulde lide spidsrodstraffen, maatte han med blottet ryg springe mellem to rækker af sine kamerater, som hver gav ham et slag med en stok. Han fik en blykugle i munden, forat han skulde bide i den og ikke bide sig selv i tungen og læberne under smerterne. Under straffens udøvelse blev der trommet («under spiilte Huders Klang»).

Som din besiungne Helt i Pibers Lyd og Trommen.
Var her vel Sted og Tiid — — —

Mette.

Min Tiid var før ey kommen,
Jeg veedste intet Raad, og meget bange var,
For at bedrøve dig med et mistrøstigt Svar.
Jeg ved min Arie kun søgte Tiid at vinde,
Og under Sangen var saa lykkelig at finde
Et Middel, som jeg troer du vist skal frelses ved,
Du det ey vide bør; thi saadan Kundskab streed
Mod Æren, mod din Stand, og mod — —

Grete.

Holt inde Mette!
Jeg frygter meget for, at jeg det skulde giette,
Du veed jeg er ey dum, du veed jeg dydig er,
Du veed, hvor høyligen mig Skredderen er kier.
Jeg Dyd og Ære dog for Elskov Fortrin giver;
Men, hvad jeg ikke veed, mig ey tilregnet bliver,
Saa meget troer jeg dog, at du mig sige bør:
Om du i dette Raad Johan deelagtiggjør:
Om Skredderen derved kand blive mig uværdig;
Men frem for alle Ting, om han snart bliver færdig.

Mette.

Af disse Spørsmaal nu kun et besvares kand,
Johan i denne Dag vist blive skal din Mand.

(Grete gaaer).

Syvende Optrin.

Mette allene.

I Dag skal Elskovs Gud udmerke sig ved Seyer,
En høy, en ædel Siæl skal fra sin rette Eyer,
Af Kierlighed forført, to Strømper tage bort,
Dyd kom vel tidt tilforn, men aldrig saa tilkort,
Naar den i Heltes Bryst mod Elskov turde stride.
Man Elskovs Hefthighed af Dydens Tab maa vide.

Ende paa tredie Optog.

FIERDE OPTOG.

Første Optrin.

Johan, Mette.

Johan.

Bestiæle min Rival? det er for farligt Mette.

Mette.

Jeg veed det eene Raad, og intet uden dette,
Som til dit Beste mig Cupido selv indgav,
Skielv du! i fald du ey benytter dig deraf.
En Siæl som Gretes Siæl for Æren meget vover,
Og skjønt hun sig med Mads kun liden Lykke lover,
Saa troer jeg dog, hun før sin Haand vil give ham,
End een, hvis støvlet Fod skal gjøre hende Skam.

Johan.

Det alt besluttet er, jeg dine Raad vil følge.

Mette.

Du gaaer saa snart Johan? jeg kand dig ikke dølge,
Jeg havde ikke tænkt, det kostede saa lidt
For en ophøyet Siæl at gjøre saadant Skridt.
Min Helt! for alle Ting mod Dyd lad Elskov stride!
Viis ikke Lasten frem paa dens luslidte Side.
De Store synde vel i Grunden som de Smaa,
Men Maaden, som enhver sin Synd udøver paa,
Den eene gjør til Helt, den anden til en Staader;
Du ey Forskiellen veed, Seigneur! paa disse Maader?
Saa smuk Opdragelse, du end for Resten har,
Du har i denne Sag opført dig som en Nar.
Bør du ey sige først, hvordan dit Hierte splittes?
Snart sværge: At det ey ved Laster skal besmittes?

Snart raabe: Elskovs Gud din Gud allene er?
Og efter elleve til tolv Omvexlinger,
Hvorved nu Kierlighed, nu Dyden Seyer vinder,
Mag saa, at Elskov dig den tolvte gang forblinder,
Vræng Munden, vrie din Krop, bær dig som du var gal,
Og naar du det har giort, bestiæl saa din Rival.

Johan.

Tolv gange Mette? ney, det vil for længe vare.
Det er den høye Tiid.

Mette.

For Tiden da, at spare,
Gjør her Præludium, og gaae saa strax derhen,
Hvor Madses Kiste staaer, saa vil jeg kiærligen
Troe, at du undervejs har giort det af med Resten;
Det er jo vores Pligt at tænke vel om Næsten.

Johan (setter sig i en ægte tragisk Postyr).

O! hvilken Qval og Striid! Mit Hierte splittes ad!
Dyd! Elskov! kand I to ey søbe af et Fad?
En af jer vinde maa, den anden maa fordømmes,
To Store i en Sæk kand ingenlunde rømmes,
Men Sækken, som I to kand ikke rømmes i,
Tilgavns undgielde maae for eders Klammerie,
Mit Hierte revner snart; jeg elsker eder begge,

Du Elskov er mit Liv, Du Dyd min Kiæle-Degge!
Jeg pleyer ellers gaae derfra, hvor Slagsmaal er,
Men jeg de Stridende med mig i Hiertet bær.
Omsunst at flye, omsunst at vilde dem forlige,
Her er ey andet for, jeg Dommen maa afsige:
Min Kiæle-Degge Dyd, ja Seyeren er din,
Du eene herske bør i stolte Heltes Sind.
Viig lille snottede! som skyder Folk med Pile,
Som til min Uhæld har min Grete lært at smile,
Min Grete? Ney. Hvis da? maaskee Mads Madsens? ja!
Jeg skielver for min Dyd, og skynder mig herfra.
(Til Mette). Kand jeg nu gaae?

Mette.

Ja vist.

Andet Optrin.

Mette allene.

Naar Dyd og Elskov stride,
Skjønt man som ofteste kand see, til hvilken Side
Sig Lykken helde vil, saa føler man endda
En tvivlsom Frygt, jeg veed ey hvor den kommér fra.

Aria.

Saaledes kand en Skyldner bæve,
Naar paa hans Dør med ivrig Næve

Der bankes af en Creditor;
Skiønt Slaaen lukker inden for,
Skiønt Pokker sielden pleyer føre
Folk ind igiennem lukte Døre,
Saa skielver Skyldneren endda;
Gud veed, hvor saadant kommer fra.

Tredie Optrin.

Mette, Johan (Med Strømper i Haanden).

Johan.

Nu er der intet meer, som kand min Lykke hindre.

Mette.

Du har vel ey forsømt, hvad jeg dig bad erindre,
Formaliteterne?

Johan.

Jeg alting haver giort,
Som du mig foreskrev; thi det ey siger stort,
At jeg kun haver brugt en middelmaadig Stemme;
Jeg var saa bange for, man skulde mig fornemme,
I fald, som du mig bød, jeg havde skreget.

Mette.

Ney!

Det intet skade kand.

Johan.

Saa er der heller ey
Det ringeste forsømt, thi hvad vil det vel sige,
At Tiden ikke just afpasset blev saa lige?
Det er en ringe Ting, ey værd at tale om.

Mette.

Hvad meener du?

Johan.

At jeg til Madses Kiste kom,
Just da udi min Siæl Dyd førte Regimente;
Det var ey raadeligt et Øyeblik at vente,
Til Elskov Seyer vandt, og reent at bryde af
Den nys begyndte Roes, som jeg til Dyden gav,
Var alt for latterligt; jeg desforuden vidste,
At inden stakket Tiid mig Elskov skulde friste,
Og, stærkere end Dyd, mig gjøre til en Tyv:
At stæle Klokken Sex og stæle Klokken Syv
Det kommer ud paa et; jeg altsaa strax udførte
Mit Foretagende, og da mig ingen hørte,
Det ligegyldigt var, om Elskovs Raserie,
Som mig forledede til dette Tyverie,
Kom to Minuter før, kom to Minuter siden;
Og overalt en Helt ey Slave er af Tiden,
Thi Klokken er kun for Skoemagere og Skred —

Og overalt en Helt ey Slave er af Tiden. Overalt = i det hele taget.

Mette.

Tal du kun Ordet ud, og blues ey derved.
En Skredder, som er Helt, er ikke Skredder meere:
Den Titel, som er størst, tilkommer os blant fleere.
I øvrigt finder jeg, Seigneur, at du har Ret;
En Helt hvert Øyeblik afpasser ey saa net;
Men Grete nærmer sig.

Johan.

Jeg vil afsides træde,
Iføre Strømperne, og være her tilstæde
Om et Minut igjen.

Fierde Optrin.

Grete, Mette.

Grete.

Hvor er min Skiæbne haard!
Fra et til andet Sted jeg i den Tanke gaaer,
At min Forfatning sig med Stedet skal forandre;
Men Sorgen følger mig, ihvor jeg end vil vandre.
Jeg ned i Haven gik, min Sorg spadserte med,
I Gyngen satte mig, min Sorrig op og ned
Sig gyngede med mig. Ja i vort Spise-Kammer,
Hvor jeg saa tidt tilforn fandt Raad mod al Slags Jammer,
Omsunst jeg søger nu en Lindring for mit Sind,
Min Sorg med lige Skridt ledsager mig derind.

Jeg tænkte røget Flesk kand hielpe, hvem kand vide?
Men følte Flesk og Sorg i Halsen fast at sidde.

Mette.

Slaae dig til Roelighed.

Grete.

Jeg finder ingen Roe
Veninde! før du mig har sagt, hvad jeg kand troe
Om dette Haab, hvormed du smigrede mit Hierte.

Mette.

Troe, at du snart skal faae alt, hvad din Siæl begierte,
Troe, du er lykkelig, troe al din Sorg og Vee
Nu Ende har; ja troe — ney troe ey meer, men see!

Femte Optrin.

Grete, Mette, Johan.

Grete.

Johan med Strømper paa! Tvivl, Haab og Frygt og Glæde
Betage mig; og knapt at aande mig tilstæde.

(Til Mette, som tier)

Hvor fik han dem? siig snart.

(Til Johan). Johan, jeg har en Tvivl.

Mette. (Til Johan).

Svar hende som en Helt, tael i den høye Stiil!

Grete.

Johan, jeg har en Tvivl, den kand du mig betage;
Jeg veed, man intet faaer omsunst i vore Dage;
Hvor fik du Strømper fra?

Johan.

Hvis dette Spørgsmaal gik
Udaf en anden Mund, i dette Øyeblik
Han for sin Dristighed med Livet skulde bøde;
Den, som formaster sig, at gjøre Kinder røde,
Som Skiæbnen har udseet til Kinder for en Helt,
Hvor fælt han straffes end, dog straffes ey for fælt.

Grete.

Saa rødmer du?

Johan.

Madam! ja, men paa eders Vegne,
Saa lav Mistanke kand ey høye Siæle egne,
Men eders Siæl er lav.

Grete.

Seigneur! høy eller lav,
Jeg beder dig, besvar det Spørgsmaal jeg dig gav.

Johan.

Mindst drømte jeg, Madam! at I mig skulde nøde
Til at fralegge mig en saadan nedrig Brøde.

Jeg Maalet, sagde I, for eders Elskov var,
Ney Maal for jer Foragt, den Sag er alt for klar.
Forgieves søgte man paa hele Jorderige.
En Elskerinde, som sin Elsker vilde sige:
De Strømper, som du bær, du stiaalet har, min Ven!
(Af hvad I sagde før, det var dog Meeningen).
Jeg lod ved Paaske-Tiid mit Hoved-Haar afraage,
Af Skrek sig reyser nu den Stump som er tilbage,
Og løfter min Paryk en Tomme fra sit Sted.
Hvem bliver skieldt for Tyv, og gyser ey derved?
Dog Skredderen Johan har Aarsag til at meene,
At han frikiendes ved sit blotte Navn allene:
Johan von Ehrenpreis, viid, naar man heder saa,
Man da umuelig kand et Tyverie begaae.
Madam! I maatte dog min ømme Siæl forskaane,
Den har endnu ey lært, at lade sig forhaane;
Jeg før i Lære stod, min Mester var en Stud,
For ikke smukke Ting han tidt mig skieldte ud,
Jeg dølger ey derfor, han tidt, din Esel! sagde,
Men Tyve-Navn, Madam! han aldrig mig tillagde;
Det var mig forbeholdt, at høre det af Een,
Som jeg tilbad, som var min tredie Øyesteen.
I græder Grete?

Grete.

Ney!

Johan.

Da burde I dog græde.

Grete.

Ifald jeg græd, Seigneur! da skeede det af Glæde.
Nu kiender jeg Johan, hvor er jeg lykkelig,
Hvor er du dyrebar! du vist tilgiver mig,
At jeg din Helte-Siæl saa haardt paa Prøve satte,
Ifald du fatte kand. Dog ingen Siæl kand fatte,
Hvor min Høyagtelse høyt til Beundring steeg,
Og steeg alt høyere, jo meer du bister skreeg.
Min Elskov og min Agt du kaldte tidt din Lykke,
Læs i mit Hierte nu, see hvilket Fandens Stykke
Din Lykke voxet har ved denne Leylighed,
Og jeg skal vove for du er ey længer vred.

Johan.

Jeg, være længer vred? Ney Uforlignelige!
Jeg sige maa — — —

Mette.

Her er ey Tiid til meer at sige,
I begge have viist jer Ret til Helte-Rang,
Og eder nøye bør hermed for denne gang.
Hvert Øyeblik er dyrt, og I behøve begge
Paa eders Bryllups-Pynt den sidste Haand at lægge.

Ende paa fjerde Optog.

FEMTE OPTOG.

Første Optrin.

Mads, Jesper.

Mads.

Du paa Rivalens Been to hvide Strømper saae?
Saa Skiebnen altid skal for ham paa Pinde staae!
Ja Skiebne! troe, jeg seer alt hvad du har for Øye;
Men jeg har Arm og Kniv, og du har spildt din Møye:
Du forud føler alt (du maatte skamme dig)
En Vellyst i den Qval, som vil fortære mig,
Naar jeg et Vidne skal til den Forening være,
Som skiller mig ved alt, ved Grete og min Ære;
Men naar jeg ikke meer seer denne Verdens Dag,
Skal Skiebnen med sit Had vel gjøre mig en Smag.

Jesper.

Døe er din Pligt, naar du paa ingen anden Maade
Veed dig at redde ud; men torde jeg dig raade,
Du skulde sætte op endnu et Øyeblik
Dit Forsæt; vi maaskee en bedre Tilflugt fik.

Skal Skiebnen med sit Had vel gjøre mig en Smag. Denne linje maa betyde: skjæbnen kan intet mere gjøre mig, naar jeg er død. Men hvorledes ordet s m a g her skal forklares, er meget uvist.

M a d s.

En Tilflugt er der kun, en eneste tilbage:
Med Skiebne, Grete, Liv jeg strax maa Afskeed tage.

J e s p e r.

Det ahner mig, min Ven, at det for tilig er.

M a d s.

Men Helte, som vil døe, foragte Ahnelser.

(Han tager sin Kniv op)

Vær stærk min Arm og troe! vær skarp min Kniv og sikker!
Min Jesper! Liv! Farvell! — — Dog, førend jeg mig stikker,
Ifald du haver kier din Kalemankes Vest,
Saa staae mig ey saa nær, den ellers faaer sin Rest.

A r i a.

Naar, som desverre ofte hænder,
Ulykken muntre Fluer sender
I tomme, klare Flasker ned,
Den heftigste Uroelighed
Man tydeligen kand fornemme
Af deres Løben, Flugt og Stemme.

Hvis Hud og Glas var lige klare,
Jeg kunde mig den Møye spare,

Ifald du haver kier din Kalemankes Vest. Kalemank kaldtes
et atlaskagtigt, mønstret uldtøj.

At sige dig: Mit Blod faer om,
Som Fluens der i Flasken kom.
Jeg ydermeere for mit Øre
Kand som en Lyd af Fluens høre.

Mit Blod tilfælles har saa mange Ting med Fluens,
Som ere fængslede, at jeg med Rette gruer,
Det og vil ligne dem, som slippe ud igien,
Og synes, at de ey kand komme langt nok hen
Fra en forhadet Arrest. Min beste Ven i Live!
Dig maatte allermindst min Død til Skade blive.

Jesper.

Endog paa Gravens Pynt erindrer du min Tarv!
Jeg haver intet Been, jeg haver ingen Mårv,
Som jo Erkiendtlighed og Medynk giennemtrænge;
Men at du ey skal troe, jeg stod omsunst saa længe,
Som du sang Arien om Fluens og dit Blod,
Saa faldt jeg, eller og min Geist mig falde lod
Paa en Mistanke; hvad, om du den rette Eyer
Til disse Strømper er, som krone skal med Seyer
En lykkelig Rival?

Mads.

Den Grete haver kier,
Og ærer med sit Valg, for smaae Forbrydelser
Jeg ey mistænke bør. Han er jo Helt desuden.

Jesper.

Men Skredder meer end Helt; det viser noksom Huden;
Saa længe som han har en Skredder-Plet paa den,
Jeg Helten mindre seer i ham end Skredderen.

Mads.

See i ham hvad du vil; jeg seer kun paa min Ære,
Jeg maa ey i mit Brøst saa lav Mistanke nære.

Jesper.

Men siig! hvor skulde han her faaet Strømper fra?
Hvor ingen uden du — — —

Mads.

End Grete, Mette da?

Jesper.

Saa bilder du dig ind, han deres kunde bruge?
Af deres Strømper een sex Skredder-Been kand sluge.

Mads.

Jeg var tilfreds, min Ven, den kunde sluge syv,
Saa er Johan en Helt, og kand ey være Tyv,
Og du til Nedrighed forgiæves mig skal friste.

Men Skredder meer end Helt; det viser noksom Huden.
Det var en tro hos almuen, at skrædderne særlig led af udslet.

Jesper.

Taal i det mindste, Mads, at jeg udi din Kiste
Min Tvivl maae opløst faae!

Mads.

Du kand den bringe ind,
Ey for at rydde ud Mistanken af mit Sind,
Thi jeg mistænker ey, men at endnu i Live
Mit Efterladenskab jeg dig kand overgive.

(Jesper gaaer.)

Andet Optrin.

Mads allene.

Nu var det Tiid at døe, nu ingen hindrer mig,
Men jeg koldsindig er og alt for magelig,
Og Helten, naar han døer, bør heed og virksom være;
Men hvorfor jeg er kold, det veed — — det veed vor Herre.

Tredie Optrin.

Mads, Jesper (Med Kisten).

Jesper.

Kom lad os eftersee.

Mads.

Her er Fortegnelsen;
Vi der vil læse først, hvad er i Leddiken.

(De læse begge)

Duo.

Fem Knapper til en Trøye,
En Syenaal uden Øye,
Et bruunrødt Syleskaft,
En gammel Strimmel Taft,
En Stump Meloten-Plaster,
Et Brev fra salig Faster,
En Daase uden Laag,
Den nye Psalmebog.

Jesper.

Alt nok om Leddiken, jeg længes efter Kisten.

Mads.

See Tøyet efter du, saa skal jeg læse Listen.

Jesper.

Begynd paa Strømperne.

Mads.

Først findes tvende Par
Saa hvide som en Snee, hvori før Grete har
Med Silke syed mit Navn.

En Stump Meloten-Plaster. Meliloten-Plaster var lavet af en art kløver, *melilotus*.

Jesper.

Jeg seer kun et Par hvide.

Mads.

Det andet uden Tvivl sig skiuler ved en Side;
Søg med Alvorlighed.

Jesper.

Al Søgen er omsunst;
Søg selv.

Mads (Efter at have søgt).

De findes ey. Min Skiæbne al sin Kunst
Udtømmer for mig ret ulykkelig at giøre,
Og alle Øyeblik mig nye Sorger føre.
Jeg undres endnu paa, den sparede min Stok,
Hvis Knap af Perlemor, Gud veed, har kostet nok;
Hvis Tab meer vigtigt var, meer smerteligt end dette.

Jesper.

Maaskee af denne Sorg en Nedrig skulde giette,
At Døden ikke just var det, du tænkte paa;
Men Jesper kiender dig, og dig beundre maa.
Du har behaget mig til Arving at udnævne
Af al din Eyendom, du havde tænkt at levne
Mig et Par Strømper meer; sin Vens Forliis og sit

En Siæl saa høy, saa stor som din, anseer for et;
Og herfra denne Sorg. Men nu til noget andet:
Det skulde, synes mig, dog være reent forbandet,
Om Skredderen Johan, med dine Strømper paa,
Til Brudeskammelen ustraffet skulde gaae.
Jeg skulde dog vel troe, du ham vil forekomme;
Han her indfinder sig, før et Qvarter er omme,
At følge Grete did hvor Baandet knyttes skal,
Som ey kan løses meer.

Mads.

Mod en forhadt Rival

Jeg maa udrustes først med høyst fornødne Vaaben.
Jeg har ey Bidden smagt, jeg har ey drukket Draaben
I denne gandske Dag, og uden Øl og Mad
Er Helten ingen Ting.

Jesper.

Derinde staaer et Fad,

Som ved sin vide Kreds og Dybhed sig udmerker,
Til Bredden fyldt med Kaal. Du gjør vist Underverker,
Hvis du det tømme kand.

Mads.

Jeg skal forsøge det.

Vee dig Johan! vee dig! naar Mads er bleven mæt.

(De gaaer).

Fierde Optrin.

Grete, Mette, Johan.

Grete (Med Johan ved Haanden).

Saa blev det Sandhed dog, som i et Ordsprog staaer,
At efter Regn og Slud man blide Solskin faaer.
I otte Dage var min Siæl et Rov for Smerter,
Jeg ingen Føde nød, jeg væmmes ved Erter,
Min Sister, du det veed, det var min beste Mad,
Og naar jeg Erter selv og Flesk ey spise gad,
Enhver kand slutte let, hvor stor min Nød har været.

Johan.

Jeg tvivler ikke paa, at Sorg dig har fortæret;
Men nu til Klagemaal du ingen Aarsag har,
Nu er du lykkelig, forglem saa hvad du var.

Grete.

Jeg mig erindrer kun de kummerfulde Dage,
Som, Himmelen skee Tak, jeg haver lagt tilbage,
At jeg desbedre maa fornøyes ved de Kaar
Og den Lyksalighed, som mig Fremtiden spaaer.
Da endnu et Qvarteer vi kunde her forhale,
Saa lad os vexelviis vort Haab, vor Fryd afmale.

Johan.

Begynd min Grete først, dig falder Æren til;
Saasnart du færdig er, jeg dig afløse vil.

Grete (Bevægeligen).

Jeg i min Elskers Arm, jeg ved min Hertes Side,
Af søde Følelser skal ene kunde vide,
At jeg er til. Mig skal ey nogen indbildt Frygt
Af Søvne vekke meer. Ney jeg skal hvile trygt,
Og vogne smilende; og Hiertet dig skal sige:
«Nu vognede din Glut, nu smilede din Pige.»
Og du skal vogne glad og smilende som jeg.
Og — — —

Mette.

Gaae ey videre; thi det anstaaer dig ey.

(Der bliver en kort Taushed)

Grete (Til Johan).

Hør her engang Seigneur, du falder jo i Staver;
Nu Touren er til dig.

Johan.

Stl Stl jeg mig belaver

Paa et anstændigt Svar — — og — — Svaret lyder
saa — —

Jeg — — neppe veed for Fryd — — paa hvilken Foed
at staae — —

Og — — for en Sikkerhed, saa staaer jeg paa dem
begge — —

Og — — *à propos* om Been, jeg ikke just i Lægge
Min største Force har; men Skabningen?

Grete.

Er net;

Det vil jeg dig tilstaae. Men om jeg tænker ret,
Saa er ey dette Svar aldeles saa anstændigt,
Som du det lovede.

Johan.

Jeg haver et indvendigt
Og et udvendigt Pund, det første ikke staaer
Det andet altid bi. Der i min Hierne gaaer
Udaf de smukkeste og meest udsøgte Tanker
En utaalmodig Sværm, som inden Hiernens Planker
Indsluttes ynkelig, fordi jeg ikke kand
I Gang min Tunge faae; — — men tys, nu gaaer det an.

(Han gjør sig kostbar)

Selv Elskov os, Madam! en Bane skal berede,
Selv plantede han der de Roser, vi betræde —
Ved Roserne forstaae Elskovs Henrykkelser,
Spørg saa ey, om de staae hinanden gandske nær.
De stærke Farvers Skin tilsidst vort Syn formørke,

Men derimod paa Grønt vort Øye samler Styrke;
Det vidste Elskovs Gud, og Rum lod aabent staae
Imellem Roserne, at stilte Længsler maae
Den Afstand fylde op med evig grønne Blade.

Mette. (Til Grete).

Han taler som en Helt, det maa enhver ham lade.

Grete.

Hvor hæves ey mit Mod, naar jeg betænker kun,
At det min Elsker er, som har saa sød en Mund;
Men det er endnu lidt, jeg først for Alvor kneiser,
Naar jeg af mange smaae, men kiekke Ehrenpreiser
Kun forestiller mig, hvor jeg omringes skal.

Johan.

Vi Afkom vist nok faae, Madam! i Hobetal.

(Grete neyer, og Mette seer paa hans Been).

Grete.

Hvor fyndigt er hans Sprog! Hvor stærke hans Udtrykke!
Hvormed har jeg fortient for andre saadan Lykke?
Elskværdig Helt! — — au! au!

Mette.

Hvad fattes, Pige, dig?

Grete.

Au! au!

Johan.

Heltinde!

Grete.

Au!

Johan.

Betroe din Sorg til mig.

Grete.

Jeg fik en Ahnelse. O! alt for kiære Skredder!

(Grædende)

Den spaaer mig din Ruin.

Mette.

Veed du, du overtræder
Heltinders strænge Lov? hvor har du hørt, hvor læst,
At en Heltinde var af Ahnelser indblæst
To gange paa en Dag? Du først i Morges drømmer,
Faaer derpaa Ahnelse. Heltinders Lov indrømmer
Dig knap saa stor Portion; og endda vover du
Paa nye af Ahnelse at faae et Anstød nu;
Det gaaer, min Troe, for vidt.

Johan.

Mit Hiertes Herskerinde!

Lad onde Dunsters Magt ey din Forstand forblinde,
Hvad har du spiist i Dag?

Grete.

En ringe Bagatel,

Fem Sild, lidt Erter, Flesk — — —

Johan.

Ja jeg det tænkte vel,

Man faaer som ofteste den ugemene Gave,

At have Ahnelser af en bedærvet Mave;

Troe du paa mine Ord, at Erter, Flesk og Sild,

Helst om nye brygget Øl man drikke vil dertil,

Saa god en Ahnelse, som ønskes kand, frembringer.

Grete.

Seigneur! du taledes, strax fik min Angest Vinger.

Af Erter, Flesk og Sild (thi jeg nu troer med dig,

At denne Ahnelse kun de forvoldte mig)

Urolig Dunst ey meer til qualte Hierte stiger.

Hvad i min Heltes Ord der dog ey Kræfter ligger!

Aria.

Saa Børne-Sværmen i en Skole

Bestige Borde, Bænke, Stole,

Og skrige høyt, og skogger lee,

Naar de ey Skolemester see;

Men naar han kun ved Døren rører,

Hver paa sit Sted strax Pokker fører;

Han neppe faaer «I Esler» sagt,
Før alting er i Orden bragt.

Jeg meener Dunsterne ved denne Børne-Flok,
Og — — —

Johan.

Tal ey meer herom, jeg dig begriber nok;
Din Kompliment er smuk og Lignelsen er vakker.
Men skal vi ikke gaae?

Mette (Hun seer udaf Vinduet efter Solen).

Det snart ad Tiden lakker.

Grete.

Kom lille Hierte-Tyv.

Johan.

Jeg mig udbede maae
Et mere tugtigt Navn. Naturen lod mig faae
Til Tyv og Tyverie et Had, saa overdrevet,
At Ordet Hierte-Tyv er mig en Afskye blevet.
Man sætte Hierte for, man sætte Hierte bag,
En Tyv er dog en Tyv, det er en afgiort Sag.

Naar jeg mig tænker om, jeg heel fornøyet er,
At Grete holdt mig ey den store Naade værd,
At blive hendes Mand. I disse dyre Tider
En Sværm af Haandværks-Folk om Brød indbyrdes strider;
Heltinden klog indsaae, et Haandværk ey forslog,
Og Mads kun havde et. — Jeg mig udbeder dog,
(Til Johan) At fra en mere Riig du efterdags vil røve,
Hvad Grete eller du fremdeles kan behøve.

Grete.

Jeg ingen Lynild seer! ey hører Tordenskrald!
Hvordan er dette fat? En frek Forræder skal
Ustraffet spotte os? Han ryddes ey af Jorden
I samme Øyeblik? Naturens hele Orden
Urygget staaer; Johan! hvad skal jeg troe, min Ven,
Til slig Koldsindighed bevæger Himmelen?
Hvor zitrer jeg! mon du — — —

Johan.

Imod saa smaa Insecter,
Mod Maddiker, som den, en Himmel ikke fægter,
Og Helten Himmelhøy, ifald han øyned' den,
Den krybe lod i Fred. (Til Mads) Kryb ind, kryb ud igien,
For mig kryb hvor du vil; kun dette vil jeg sige:
Erindre hvad du er; viid du maa ikke vige
Fra Maddikens Natur; tael ey; dit Væsen er

At krybe, være taus. En Helt befaler her,
Kiend ham, føl dig, og lyd.

Grete.

Nu fløy min Siæl tilbage,
Som vilde nyligen af Angest Flugten tage;
Jeg ustuderet er, saa meget veed jeg dog,
At aldrig nogen Tyv kand føre saadant Sprog.
Hvor Heltemæssig, stolt — —

Mads (Til Grete).

Jeg tvivler ikke længer
Paa din Uskyldighed, du værdig er, du trænger
Til en Oplysning. Hør — —

Grete.

Forvovne, paa dit Ord,
Du tænker, jeg Johan en lav Misdæder troer?

Johan.

Jeg sagde: Kryb og tie.

Mads (Til Grete).

Jeg gjør dig her en Eed,
Hvis du mig hører nu, at i al Evighed
Du aldrig af min Mund et Ord skal mere høre.

Grete.

Han paa det ømme Sted forstod mig ret at røre,
Den Fristelse er stor.

Johan.

Jeg har befalet ham
At tie som en Muur; tillad ham ey, Madam,
At handle mod min Lov; min Ære derved lider.

Grete.

Men vinder i sit Tab. Der siden kommer Tider,
Da du mig takke skal, for jeg ulydig var;
Da du bekiende maa, din Ære vundet har
Langt meer, end den har tabt. Din Gretes første Beyler,
Al Maskepi med ham (det ingenlunde feyler)
Gjør dig og hende Skam. Den Skam bør vi undgaae,
Vi bør. Siig Eden, Mads.

Mads.

Gid gule Erter maae
Udi min sultne Mund til Stene sig forvandle,
Saafremt jeg mod min Eed og Løfte skulde handle,
Med mindre du mig selv vil løse fra min Eed.

Grete.

Jeg dig vel sverge bød, men der er Maade med:
Graa Erter var vel fælt, men sverge ved de gule!

Hul Haaret reyser sig. (Til Mette) Bring mig en lille Smule
Af Flesk og Erter ind.

(Mette gaaer).

Siette Optrin.

Mads, Jesper, Grete, Johan.

Grete.

Jeg føler, synes mig,
Hvor Erter i min Mund til Steen forvandle sig;
Fornuften vil omsunst den Skrek af Blodet jage.
Jeg haaber, naar jeg først faaer Erterne at smage,
Den snart skal Fødder faae.

Syvende Optrin.

Mette med en Skaal Erter, de forrige.

Grete (tager Skaalen).

Tak kiere Mette. (Til Mads) Tall

Mads.

Erindrer du en Tiid — — —

Johan.

Heltinde du er gal,
Som hører paa en Orm.

Grete (Som spiser bestandig).

Heltinder er' ey gale;
Med meer Ærbødighed, Seigneur! du burde tale.

Mads.

Erindrer du en Tiid — — —

Johan.

Kom lad os gaae Madam.

Grete.

Jeg fremmer jo dit Vel, i det jeg hører ham.

Mads.

Erindrer du en Tiid — — —

Johan.

Erindrer eller glemmer,

Saa er det Tiid at gaae.

Mads (Til Grete).

Da to Latinske Emmer

Du syede paa mit Tøy — — —

Johan.

Hvi blev din Mund ey syed?

Du hører, som jeg seer, Madam! med Hiertens Fryd,

Hvordan du elskede, hvordan du sydde Navne;
Vil du ey kysse ham? vil du ham ey omfavne?
Jeg skal ey hindre dig.

(Han vil gaae).

Jesper (Som holder ham tilbage).

Du bliver her Seigneur.

Johan.

Desverre! du har Ret. (Sagte) Jeg snart af Angest dør!

Grete.

Du ey dit Beste veed. Jeg veed det, jeg det fremmer,
Trods dig, trods al din Spot. (Til Mads). Igien til dine
Emmer!

Der var det jo du slap.

Mads.

Om du dem saae igien,
Saa kiendte du dem vel?

Grete.

Hvor sigter dette hen?
Nu isner alt mit Blod!

Johan.

Maaskee er Tiden omme,
Og vi i Tempelet for silde skulde komme,

Fordi du daarligen et Løfte holdet har,
Som uforsigtigen en Maddik given var.

Grete.

Endog mod Maddiker jeg Troe og Love holder.
At Tiden gaaer omsunst, du selv jo kun forvolder.
Din Banghed qvæler mig; men Løftet er alt giort.

Johan (Afsides).

Jeg dør!

Mads.

Ved disse Knæ, at jeg skal være kort,
(Peger paa Johan)

Du kand Mads Madsens Navn og dine Emmer finde.

Grete (Til Johan).

Du blegner! Kraft og Mod og Haab og Liv forsvinde.
(Hun vil til at besvime)

Mads.

Ham Fanden har forført — — —

Grete.

Om Folk af Helte-Rang

Du tale tør saa lavt? Viid til en anden gang,
Naar Helte Feyl begaae, er Skiæbnen Gierningsmanden,

Kun Pøbelen gjør Ondt og Skylden giver Fanden.
Men, Mette, hvorfor gav ey du ham dette Svar?
Du saae jeg i Begreb med at besvime var.

(Til Mads)

Og du en anden gang, naar du seer Folk vil daane,
Saa viid, at du dem bør for Pølse-Snak forskaane.
Hvad skal jeg gjøre nu? besvime eller ey?
Om det for silde er, veed Pokker ikke jeg.
Jeg i en Lignelse min Mening vil fremsette;
Og siden maae I mig om Eders underrette.
Jeg i saa slibrig Sag ey stoler blot paa mig.

Aria.

Til een, som nøs i Gaar, at sige:
«Hielp Gud! i Dag bitt' Faar,
For det du nøs i Gaar».
Sig passer ikke just saa lige.

Men naar man seer lidt dybt i Tingen,
Saa troer jeg, det er reent,
At Prosit, som kom seent,
Er bedre end aldeles ingen.

Chorus.

Den Prosit, som kom seent,
Er bedre end aldeles ingen,

Hielp Gud! i Dag bitt' Faar. De to sidste ord er jydsk dialekt
og betyder: lille fa'er.

Og Grete hun seer dybt i Tingen,
Og hvad hun troer, er reent.

Mette.

Besvime, skjønt lidt seent, er vores Raad til dig.

Grete.

Tag Skaalen een. Jeg meer ey til mig selv kand finde.

(Mads tager Skaalen og spiser. Hun daaner).

Johan (til Mette).

Jeg er saa bange for, at Helten skal forsvinde,
Og Skredderen staae rød og feig og flad igien,
Naar Grete vogner op udaf Besvimelsen.

Mette.

Selv Helte kunde tidt staae røde, feige, flade;
At være Helte dog de derfor ey aflade.
Ja vist skal du, Seigneur! staae flad og feig og rød,
Men rød og feig og flad du faaer en Helte-Død,
Naar du kun siger det, som andre Helte sige,
Naar de lastværdige forlade Jorderige.

Grete (Som vogner op).

Hvad Skam! Hvad Qval! Hvad Striid! Du som min
Elsker var,
Du skulde blive mig til en saa grum Barbar!

Johan (Grædende).

Barbar! jo men! jeg dig mit rette Navn skal sige:
En Tyveknekt. Men tænk dog ey, jeg kunde vige
Fra Dyden uden Striid. (Til Mette) Siig du oprigtigen,
Om Dyden og om jeg ey stode os som Mænd
Mod Skiæbne, Elskov, Last og Fanden og hans Fetter —
Dog, Helten Sminke ey paa sine Laster setter;
Madam! jeg er en Tyv, en Liderlig, en Knøs,
Jeg har vanæret dig, du hævnens bør —

(Han tager sin Kniv op.)

Adiøs.

(Han stikker sig).

Grete.

Aa! bitter knøe! Han dør! Han Hiertet har i Brøstet!
Saa har hans Last omsunst med dette Haab mig trøstet,
At han kun Skredder var! min Elskers Hierte boer
Udi hans Brøst, han er en Helt; den Trøst er stor,
Men Jord! Hvor dyre kiøbt! (Til Mads) Hør du Ulykkers
Fyrste!

Er der ey meere Blod, hvorefter du kand tørste?
Umenneske! stød til! der er og Blod i mig.

Mads.

Jeg øm og kielen skal dit Tab oprette dig.
Øm for din Ære før, jeg frelste den fra Fare.

Madam! jeg er en Tyv, en Liderlig, en Knøs. Liderlig
betyder her et slet menneske, og Knøs en skurk.

Grete.

Du kunde dig, Barbar, saa grum en Omsorg spare.
Du lover dig min Haand, som en tilbørlig Frugt
Udaf din Nidkierhed. Snart haver jeg den brugt.

(Hun stikker sig)

Nu kand du tage den.

Mads (Til Mette)

Skil mig ved disse Erter;
Jeg maa med Armene og vise mine Smerter.

(Mette tager Skaalen, og hun og Jesper spiser, Mads setter sig i
Lave og siger:)

En destileret Ild af tretten Helveder
Og — — jeg veed ikke selv, hvor mange Furier.
Hør Mette, hielp mig lidt. Du kand jo Emoletten;
Siig mig, hvor mange er da Trende gange Tretten;
Thi Trende Furier der er per Helvede,
Om man har sagt mig sandt.

Mette.

Ni — — ni og tredive.

Mads.

En Helt, som regner slet, er meget at beklage.
Min Tale paa en frisk jeg nu maa igientage.

Du kand jo Emoletten : den lille multiplikationstabel.

En distileret Ild af tretten Helveder
Og ni og tredive bandsatte Furier,
Som huses i mit Brøst, mig Hovedet gjør' kruset.
Men denne, troer jeg nok, skal feie dem af Huset.

(Han tager Kniven op. Han stikker sig).

Mette.

Hvor er jeg lykkelig, min Tour dog kom engang!

(Hun giver Jesper Skaalen.)

Jeg seer to kiere Liig af højest Helte-Rang —
Jeg seer — jeg ikke kand en Helte-Sprikvort finde.
Jeg uden Sprikvort dør — Herr Jesper! Tienerinde.

(Hun stikker sig)

Jesper.

Hvi skulde Mette døe? Jeg ey Aarsagen veed;
Men naar de alle døe, saa maa jeg og afsted.

(Han setter Skaalen fra sig)

I Efterlevende som dette Sted betræde!
Som skue disse Liig og ey vor Død begræde,
I haarde er' som Flint. Saa grum er ingen fød.
Ney, Efterslægten vist bejamre skal vor Død.
Paa dens Medlidenhed jeg forud er saa sikker,
At jeg et Ønske gjør, i det at jeg mig stikker,
Hvorved jeg vidne vil min Tak for hver en Taar.

I Efterlevende! troer! det fra Hiertet gaaer.
Gid det ey Eder gaae, som det gik denne Stømpers!
Gid Eders Kierlighed maa aldrig mangle
Stømpers!

(Han stikker sig)

Ende paa femte Optog.

EPILOGUE

TIL

KIERLIGHED UDEN STRØMPER

Følgende Tillæg ville Læserne uden Tvivl troe, at Forfatteren uden Skade enten for dem eller ham angerløs kunde have udeladet, og saa troede Forfatteren, som af ingen anden Aarsag udgiver dette, end blot af Frygt for at see det trykt med flere Feyl end hans egne.

Mercurius.

(Kommer ned fra Olympen under Basuners Lyd, og siger:)

Jeg er Mercurius, og gid jeg var det ikke!

Man mig i Sinde faaer hvert Øyeblik at skikke

Snart hid, snart did. Det Fad, som just paa Bordet
stod,

Da jeg min Ordre fik, jeg nødigen forlod;

Det var min egen Ret, det var *boeuf à la mode*;

Nu skal du, tænkte jeg, ret gjøre dig til gode,

Da Jupiter (thi hvad kand han ey falde paa,

Naar han beskænket er, og han er ofte saa)

Mig den Befaling gav: løb ned til dem paa Jorden.

Spørg, om de har forglemt al gammel Skik og Orden.

Spørg, hvad Formastelse dem kunde bringe til

At udelukke os af høye Synge-Spil,

Og spørg Forfattere, som binde faste Knuder,

Hvordan de løse dem foruden Hielp af Guder.

Den Jupiter har og Spioner overalt;
Jeg gad nok engang vidst, hvem der har ham fortalt,
At man nu skulde her et Syngestykke spille;
Det værste er endnu, jeg kommen er for silde;
Jeg seer den hele Troup har faaet Banesaar.
Om med den Tidende til Jupiter jeg gaaer,
Han som en rasende da vist afsted vil tage,
Og vidste jeg endda, der var lidt Mad tilbage,
Saa reyste jeg dog strax; men kiender jeg Vulcan,
Saa er alt Bordet reent; Mars ogsaa som en Mand
Fortære kand sit Foer, det faaer jeg nok fornemme.

(Meget ynkeligen til Orchestret)

O! vidste I hvor jeg maa lide Sult der hiemme,
I ey fortænkte mig, ifald jeg Eder bad,
Jeg maatte nyde lidt i dette Erte-Fad.

(Han spiser Erter og snakker som følger:)

Tyvs Privilegium jeg har blant Guder ene;
Men derved er der nu ey meget at fortiene,
Man nu ey finder meer, hvorvidt man søge vil,
Et Skriin, en Kiste, Skab, som jo er lukket til;
Man lukte ey for Guld udi den gyldne Alder,
Nu alting giemmes skal. Hvor sielden forefalder,
At man kand treffe paa en Trøye, et par Skoe.
Naar sligt skal feyes ud, saa blir en Mark, høyt to
Den hele Stads.

Naar sligt skal feyes ud, naar sligt skal gjøres i penge.

(I det han seer paa Ligene)

Men hvad? er jeg afsindig bleven?

Jeg, som saa lang en Tid min Profession har dreven,
Fordyber mig i Fias, naar Lykken byder mig
En skønne Leylighed at plyndre disse Liig.

(Han setter Skaalen fra sig)

Jeg her begynde vil.

(Han begynder paa Jesper)

Jesper (Som troer det er Johan, som vil plyndre ham).

Johan, i Dødens Rige,
Jeg seer, du ey engang fra din Natur kand vige;
Hvad nytter saadant nu?

Mercurius.

Du tager feyl min Ven.

Jeg er Mercurius.

Johan (Som endnu ligger og pines, igientager af sine sidste Ord).

En Tyveknægt.

Mercurius (Troer, det er Jesper).

Igien?

Forvovne!

Jesper.

Straf ey mig; det Echo er, som græder;
Den falder, som du seer, lidt plump paa disse Steder.

Mercurius.

At tale uden Liv, det lader meget slet,
Og røber en Poltron, som ey har dræbt sig ret;
Dog dette var en Feyl, som kun angik Parterre;
Men naar du snaksom vil paa min Bekostning være,
Jeg Publicum og mig paa eengang hævne bør;
Nu skal du døe tilgavns og ey paa skrømt som før.

(Han slaaer ham med sin Stok.)

Jesper.

Jeg lever op.

Mercurius.

Just da en fræk Forræders Brøde
Jeg give vil sin Løn, jeg vækker ham af Døde,
Og glemmer, hvad et Slag af denne Stok formaaer.

Jesper.

Saa jeg behøver ey at takke dig derfor;
Fortryd da ikke paa, at Jesper holder inde
Med den Taksigelse, han havde just i Sinde
At giøre dig. Men hør, fortæl mig dog engang:
Gaaer Tyverie, som her, hos Guderne i Svang?
En Livløs alle Ting vel skiælner ey saa nøye,
Men, om jeg turde troe mit Øre og mit Øye,
Du i vort Erte-Fad først bød dig selv til Giest,

Og siden, syntes mig, min Kalemankes Vest
I Fare var.

Mercurius.

Saavidt jeg seer af denne Sludder,
Du tænker Tyverie saavel vanærer Guder
Som Mennesker, men viid, du tænker som en Nar.
Viid, Skiebnen hver en Gud sit Væsen givet har;
At stiele blev nu mit, jeg Skiebnsens Love følger,
Og at du ey skal troe, at jeg mit Haandværk dølger,
Jeg strax vil øve det, og du maa see derpaa.

Jesper.

Antag mit ringe Raad; du siden skal tilstaae,
At det dig gavnlig var: i Steden for at stiele
De døde Heltes Tøy, saa giv dem nye Siele;
Hvør høyt du ogsaa vil vurdere hver en Pialt,
Galdt deres Klæder knap 5 Daler alt i alt;
Men naar du derimod dem Livet gav tilbage,
Saa glemte de vist ey at lønne din Umage.
De vist nok bragte da af skiulte Giemmer frem
En tung Taksigelse til den, som vækked' dem.

Mercurius.

En tung Taksigelse? din Bøn skal opfyldt blive.

(Han rører dem med sin Stok, og de lever op under Musiqve)

Det er Mercurius, som bragte jer til Live.

Jeg veed, I tænke høyt, og at I ey omsunst,

Som den gemene Hob, modtage nogen Gunst.
Jeg ved Anmodninger ey vil fornærme Eder,
Nei Eders ædle Mod mig vist en Løn bereder,
Som langt Mercurii Forventning overgaaer;

(De slaar op en stor Latter)

Jeg for Velgierninger Spot til Belønning faaer?

Grete.

Den liden Villighed, som du Velgierning kalder,
Den vises os omsunst, saasnart Forhænet falder,
Vi bruge ey eengang at sige Tak derfor.

Mercurius.

Med bittre Klagemaal til Jupiter jeg gaaer;
Jeg skal fortælle ham, hvordan I Guder drille.

Mette.

Men først fortæl, hvad har en Hedning at bestille
blant gode Christne Folk? og kand en Hedensk Gud
Her andet vente sig, end at han pibes ud?

Mercurius.

Jeg dig besvare vil udi en Vaudeville;
De Herrer Musici behage nu at spille.

Nei Eders ædle Mod mig vist en Løn bereder. Mod staar
her i betydning af sind.

Vaudeville = vise, lystig sang.

VAUDEVILLE.

1. Mercurius.

En Romersk Gud og Siellandsk Skredder
Costumet ikke just tilsteder
At mødes i et Skuespil,
Men udi dette Syngestykke,
Som for sin Galskab kun gjør Lykke,
Jeg til mit Forsvar sige vil:

jo galere, jo bedre.

(Han gaaer)

Chorus.

jo galere, jo bedre.

2. Grete.

De Moralister, som beklage,
At Fias og Galskab alle Dage
Meer Overhaand i Verden faaer,
De vide ikke hvad de sige;
I klogt og galt den voxer lige.
Vel os, naar den gaaer galt, den gaaer
jo galere etc.

3. Mette.

Skal man sig levende begrave,
For Navn af kloge Folk at have,

Saa slet mig ud af Kloges Tal:
Er det Fornuft, som vil forbyde
Uskyldig Tidsfordriv at nyde,
Farvel Fornuft! jeg helst er gal,
jo galere etc.

4. Johan.

En mere Viis der nevnes neppe
End Socrates, han reed paa Kieppe,
Og dog ey fra sin Viisdom reed.
Vi heraf drage denne Lære:
Man viis, som Socrates, bør være,
Og gal, som han, til Tid og Sted,
jo galere etc.

5. Mads.

De Gamle, skønt de gierne laste,
Kand vores Valsprog ey forkaste;
Aarsagen den er ligefrem:
De Ord: jo galere jo bedre
Til Ordsprog blev hos vore Fædre,
Og vi kun sige efter dem:
jo galere etc.

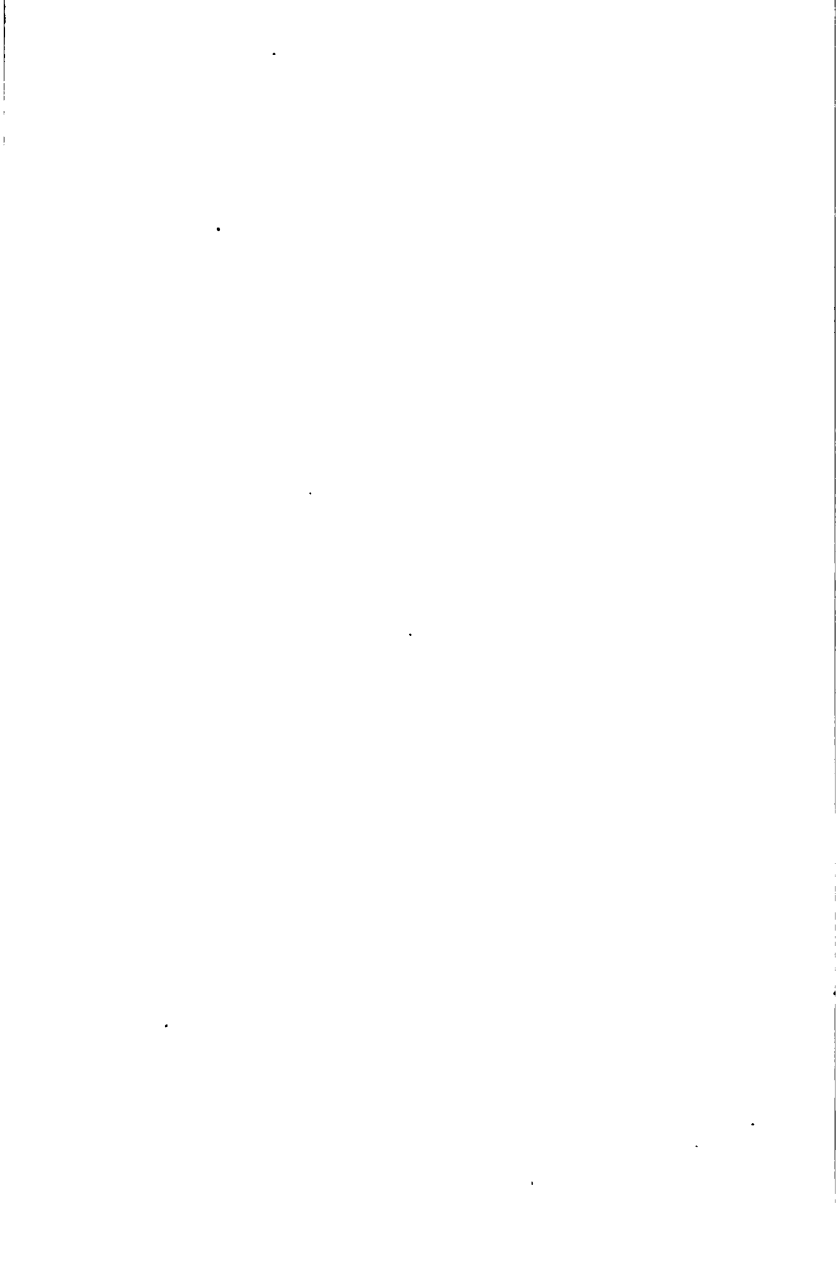
Han reed paa Kieppe. Alkibiades skal engang have truffet Sokrates
egende med sine børn og ridende paa kjephest. (H. Jæger).

6. Jesper.

Om de, som ey vort Spøg biefalde,
Og Daare-Kiste gale kalde,
Og Author gal for alle fem,
Tilskuer, tør vi vel formode,
Du legge vil et Ord tilgode
For alle sex og svare dem:
jo galere etc.

(Alle igientage det sidste Vers.)

MINDRE DIGTE

Gaffelen.

Jeg synger om, dog nei! jeg ligefrem fortæller;
Saa ganske ligefrem gaaer jeg just ikke heller,
Et Svinke-Ærinde jeg giver mig iblandt,
Og er det ikke smukt, saa er det ganske sandt.
Nu, jeg fortæller da om Mand og om Mandinde,
Som havde ved et Ord stor Lykke kunnet finde;
Og grønne Søbekaal, som stolte Guder fik;
Om Gaffelen, som kom, og Gaffelen, som gik.

Engang, men det er skeet for længe længe siden,
Og var jeg dengang til, saa var jeg ganske liden,
Engang Mercurius og Jupiter faldt paa,
For en Forandrings Skyld og Tanker at forslaae,
At foretage sig en Lysttour ned til Jorden,
Hvor Majestæterne fandt alting saa i Orden,

At Jupiter tilsidst brød ud i disse Ord:

«Hr. Pope har sagt sandt: det er den bedste Jord.»
Han sagde vist nok meer, men til den største Skade
For Læseren, for mig, for Jordens Overflade,
Er denne liden Stump deraf kun bleven giemt,
Og det fornemste var maaskee, hvad man har glemt.

Men jeg ei glemme maae, hvad jeg har meer at sige:

«Hør,» sagde Jupiter, «jeg gider ikke stige
Strax til Olymp igien; vil du, Mercurius!»
(Thi alle Guderne er' for det meste Duus)
«Vil du, saa gaae vi ind i næste Bondehytte,
Men forud vor Gestalt med Menneskers ombytte.
Hvem veed? vi der maaskee kan gode Løier faae.»
Mercurius, som godt al Galskab lide maae,
Paa Øieblikket sig forsvor fra Gud til Fanden,
(Han aldrig lade kan den skrækkelige Banden)
At dette Indfald var meer end guddommeligt.
De ind i Hytten kom, fandt alting tarveligt;
De Mand og Kone saae med Elleskeer spise,
Og bade, at de dem den Godhed vilde vise,
At give dem omsonst en Skeefuld Søbekaal.
«Ja, sætter jer, godt Folk! og langer til vor Skaal!»
Var Mandens Ord, og hun bejaede med Lader
(Hun fattig var paa Ord) den fromme Husets Fader.

Mercurius, som var til bedre Føde vant,
 Slet ingen Appetit til Søbekaalen fandt;
 Thi yttred' han paa Fransk, som Husets Folk ei kunde,
 Til Jupiter derom sin Meening dennelunde:
Ces choux-là sont d'un gout à me faire vomir,
Et je ne conçois pas, qu'on s'en puisse nourrir.
Oui, sagde Jupiter, auprès de l'Ambroisie
Ces choux sont bien mauvais; pour la cérémonie
Il faut pourtant, mon fils, en manger quelque peu.
Mais à propos, comment récompenser en Dieu
De ces honnêtes gens la douce bienveillance?
 — *Si ces donneurs des choux méritent récompense,*
 Saa svarede Mercur, *que leurs propres souhaits*
Déterminent d'abord tes généreux bienfaits!

Mercuriuses Raad behagede hans Fader;
 Thi blev han siden ved: «Veed I vel, hvem I mader?»

Ces choux-là o. s. v. P. L. Møller oversætter:

Den Kaal en Smag jo har fast som et Vomitiv,
 Jeg seer ei, hvor ved den man holde kan sit Liv.
 Ja, sagde Jupiter, i Gudesuppens Sted
 Er Kaalen vistnok slet; — for en Velanstændighed,
 Min Søn, af denne Kaal dog lidt man nyde maa.
 Men apropos, hvad skal i Hast jeg hitte paa,
 For disse brave Folk at lønne med Honneur?
 — Hvis ellers saadan Kaal fortjener en Douceur,
 Saa svarede Mercur, du kan jo spørge dem,
 Og naadigst lade dem med Ønsker komme frem.

«Nei,» svarte Konen ham; «desuden,» sagde hun,
«Saa mader vi jer ei; vi jer bespiser kun.
I skulde ikke nys saa meget talt det Franske,
Saa havde I maaskee nu bedre vidst det Danske.»
Thi mens de talte Fransk, faldt Tiden Konen lang,
Og Vreden gjorde nu, hun Tungen fik paa Gang.
Da Jupiter fornam, hun havde Ret i noget,
Og at han virkelig begik en Feil mod Sproget,
Saa blev han ikke vred, men svarte med en Smil:
«Min Putte, tael mig til i mere høflig Stil!
I altsaa vide maae, I har bespiist, Madame!
Bespiist og madet er dog mestendeels det samme,
I har bespiist en Gud i ham, og en i mig.
Og, til Beviis derpaa, leed i min Kiortelflig,
Der kan I, om I vil, en Tordenkile hitte;
Thi jeg er Jupiter, og denne lille bitte,
Ifald han havde ei sin Guddom skiult saa vel,
I skulde seet paa ham to Vinger for hver Hæl;
Han er Mercurius. Nu veed I, hvem vi ere;
I ogsaa vide maae, vi Godhed for jer bære.
For jer Velvillighed mod mig og mod min Søn,
For jeres Søbekaal, bestemmer selv jer Løn!
Hvorom I vil, I nu kan trende Ønsker giøre,
Og Jupiter vil strax hvert Ønske fyldestgiøre.»
«O,» sagde Konen da, «gid vi maae Gaffel faae
Til vor umage Kniv!» — der strax en Gaffel laae,

Og Kniven Mage fik. «Hvad? er du reent forbandet,
Og, naar du Valget har, dig ønsker intet andet?»
Var Mandens Ord; «saa gid, at Gaffelen dig sad,
Din Tosse! i dit Liv!» — Det skeede, som han bad.
Der stod da baade Mand og Kone i en Maade;
De sig udbede maae den — ak, den sidste Naade,
At Gaffelen igien tilbage maatte gaae.
Den gik; og Guderne, de gjorde ligesaa.

Hundemordet.

At Mennesker af Dyr saa tidt
Meer Væsen end af Næsten gjøre,
Det see vi dagligdags, og høre;
Moralen hos dem nytter lidt.
Jeg derfor mig opholder ei
Ved dem Bebreidelser at give;
Som de vil være, lad dem blive!
Moral skriv for dem, hvem som vil!
Jeg, for min Part, jeg passer, jeg,
Og min Propos strax skrider til.

Der var engang en Tømmersvend;
Mod ham en Slagterhund sig viiste ei som Ven.

Han vilde bide ham, og, som nu let kan vides,
En Tømmersvend ei meer end du og jeg kan bides.
Han derfor hævede sin Øxe rask,
Og kløvede sin Uvens Pandebrask.
Nu skulde det til Uhæld træffe,
At Hundens Eier kom
I Øieblikket, som
Hans Hund var ud af Stand at bieffe;
Han bieffede for ham.

Jeg holder det for Skam
For Læseren at repetere,
Hvad Skiildsord, Trudsler, Eed, han bieffede, med mere.

Omsonst den kiere Mand, som havde Panden deelt,
Ham vilde forestille:
To halve Hoveder udgør' et heelt;
Den anden mod Raison ei tage vilde;
Og skjønt han fandt sig noget slagen
Ved et saa fyndigt Argument,
Han foranstaltede dog næste Dagen
Den Tømmersvend en Stevning sendt.

Ei denne lod sig forelægge.
For Dommeren de mødte begge.

Ei denne lod sig forelægge. Han mødte for dommeren og benyttede sig ikke af sin ret som stevnet til at udeblive første gang og lade sig forelægge en ny dag til at møde paa.

Citanten mælede da først:

«Han kunde jaget bort min Hund med nogle Børst,
Jeg selv da skulde sagt, han gjorde vel;
Men slaae mig Hunden reent ihjel,
Og med sin Øxe paa ham Panden kløve,
Og mig min bedste Skat berøve,
Det troer jeg vist, Hr. Dommer, straffes bør.»
Hr. Dommer tog til Ords: «Svar mig paa, hvad jeg spør,
Du Tømmersvend! hvorfor ei Skaftet tage,
Og dermed Hunden fra dig jage?»
Han svarede (først rømmende) med Tugt:
«Ifald han havde mig med Halen vildet bidt,
Jeg Skaftet ei engang imod ham havde brugt,
Men jaget ham med bare Hænder;
Men Bestet faldt mig an med skarpe Tænder.»
Da kiendte Dommeren, saasnart han hørte det:
«Skarpt imod skarpt, den Tømmersvend har Ret.
Du Slagter, som har yppet Trætten,
To Mark erlægger her i Retten.»

Jeg lovede vel i Fortalen
At ikke røre ved Moralen;
Dog Loven, siger man, er ærlig,
Men Holden er besværlig.

I Enden af mit Værk at strøe moralske Træk,
Derefter var jeg før, og er endnu en Giæk.
Moralen her skal kort, dog noget fyndig gives :
Man ei om Bagatel maae med sin Næste kives.

Herremanden.

En Herremand sov engang hen;
Og saa skal alle Herremænd,
Hvor gierne de end leve ville.
Og det er ilde,
At døe, naar man endnu ei vilde.

Den Herremand, jeg synger om,
Did, Stakkel! efter Døden kom,
Hvor ingen frøs, skønt alle vilde.
Og det er ilde,
At ikke fryse, naar man vilde.

Han traf sin Kudsk, og studsede:
«Hvad! Jochum og i Helvede?
Jeg næsten det forsværge vilde.
Og det er ilde,
At see, hvad man forsværge vilde.

Hvorfor jeg kommen er herved,
Du uidentvivil alt forud veed,
Saa jeg omsonst det dølge vilde.
Og det er ilde,
Bekiendte Ting at dølge ville.

Min Søn forfaldt til Hoer og Spil,
Og satte flere Penge til,
End min Formue taale vilde.
Og det er ilde,
At den ei mere taale vilde.

Af Godhed for det Skumpelskud
Jeg sued' mine Bønder ud,
Og deres Suk ei høre vilde.
Og det er ilde,
Ei Bønders Suk at høre ville.

Men du, som var saa from og god,
Og gjorde intet Kræe imod,
Hvi du er her, jeg vide vilde.»
Og det er ilde,
Saa nøie alt at vide ville.

«Det gaaer,» var Svaret, «mig saa slet,
Fordi jeg hisset gjorde det,

Som I ei kunde, skjønt I vilde.
Og det er ilde,
At ikke kunne, naar man vilde.

Den Søn, som volder, I er her,
Har jeg paa Halsen skaffet jer.
Jeg Fruen intet nægte vilde.
Og det er ilde,
Slet ingen Ting at nægte ville.»

Sligt lærer hvert utugtigt Skarn,
At ikke skaffe Næsten Barn,
Skjønt Næstens Kone gierne vilde.
Og det er ilde,
At Næstens Kone gierne vilde.

Posthuuset.

I.

Man har Beviis nok paa,
At Jyden har, som andre Folk, Forstand;
Men dette ei bevises kan
Af den Historie, hvorom min Sang skal lyde.

Jeg synger om en Jyde,
Og Sangen lyder saa:

En Handelsmand fandt heel besværligt
At finde noget, som var ærligt,
At gjøre Gaardskarl af.
Ved Kiøbsteds-Karle tidt bedragen,
En Ven han aabenbarte Sagen.
Og denne dette Raad ham gav:
«Fra bitterlige Jylland, Faer!
De Dem en Karl forskrive!
Han Dem vist troe vil blive;
Thi Ærligheden der sit Sæde fæstet har,
Hvor, langt fra Staden, langt fra Kneb,
Bedragerie er over hvers Begreb.» —
«Top!»
Svared' Manden, og skrev op
En liden Pro Memoria
Til en ham høit forbunden Mand
I Hiertet af det jyske Land.
Han beder ham al Flid anvende,
Og ham med forderligste sende
Den bedste Karl derfra.

Fra bitterlige Jylland, Faer! Meningen maa være: fra det ægte Jylland.

Saa gjorde han, og Karlen her til Byen kom.

Med ingen Kneb

Og tyndt Begreb,

Sin Hosbonds Boepæl strax han spurgde om,

Fandt den, gik lige ind i Stuen,

Og, lettende paa Huen,

Saa talede ham til:

«See her er a, Falill.» —

«Det seer jeg nok. Siig, hvad I vil!» —

«A vil, hvad I vil, a ska' ville.» —

«Hvem er I da?» —

«Ha, ha!

I int' jer ejen Goorskool kiender?» —

«Hvor skulde jeg vel kiende jer?

Det jer i Panden ikke skrevet staaer,

Hvem I er.» —

«A har æ Brev; læs dæ, bitt' Faar!» —

«Ja, nu jeg veed

Om Tingen fuld Beskeed.

Gaae kun i Gaarden ned!

Der vil I faae at høre,

Hvad i min Tieneste I har at gjøre.» —

«Min Mad slap mig paa Reisen lidt for Tiden;

Maae a æ Frokost faae, den være nok saa liden!» —

«Den faaer I nok dernede;

Kun ubekymret vær!» —

«Ah! Hosbond! Gud velsigne jer!» —
Den sultne Jyde gik,
Sin Mættelse til Fylde fik,
Og siden sig arbeidsom teede.
Fem Dage og lidt paa den siette
Han gjorde alt, hvad Klodser kan udrette;
Men saa kom siden efter,
Hvad overgik hans Kræfter.
Det skeede ham en Dag, han blev til Posthuus sendt;
Hans Hosbond ventede' Brev fra en Correspondent.

Hvordan hans Hosbond sig af Harme vreed,
Og hvad den Jyde stor Ulempe leed:
Det Læserne skal faae at vide,
Naar de til Nummer otte skride.

II.

Han traf sit Posthuus rigtig nok,
Og giennem nyhedgraadig Flok
Han langt om længe
Sig vidste frem at trænge.

Naar de til Nummer otte skride. Fortællingen blev trykt i Wessels
ugeblad *Votre Serviteur* og strakte sig over to nummere, 7 og 8.

(Ved Ham begriber nok enhver,
At Jyden maae forstaaes her).
Han spørger strax Contoirbetienten:
«A gad nok vid', om Brev der til min Hosbond var,
For a ska hent' en» —
«Min kiere Mand!» var Mandens Svar,
«Siig mig jer Hosbonds Navn, med mere!
Jeg ellers Brev ei kan levere.» —
«A seje Hosbonds Navn? min Faar!
Nei! tænk int', at I har for jer en Naar.
Før a ska' seje dæ, behold æ Brev! a gaaer.» —
«Ja, gaae din Tosse bort, du Brev ei faaer.»
Personen gik, og hiem til Hosbond kom,
Som strax ham spurgte, om
Han Breve med sig førte.
Og Jyden svarede: om Brev han intet hørte,
Men at de fritted' ham om Hosbonds Navn,
Som, for sin Sieleroe og Hosbonds Gavn,
Han vilde ikke aabenbare.
Den Hosbond fandt for godt at svare:
«Du vist nok halvgal er, om Du ei er det fuldt.
Siig, hvi mit Navn Du vilde holde dulgt?» —
«Man med at nævne Folk ei nok kan være varlig;
A har Beviis nok paa, den Sag er farlig;
A had' æ Morbroer, som blev hængt
I Tysteds Gallie,

Bar' for en diævleblændt Canaille
Hans Navn for Retten sagde frem;
Men her til Lands maaskee er Retten ei saa slem?» —
«Nei, her man dømmer ei saa strængt.
Postmesteren og jeg vi er desuden Venner;
Med frelst Samvittighed nævn Du kun, hvem Dig sender;
Og snart kom hiem igien!» —
Han gik derhen,
Og uforsagt Fuldmægtigen fortæller,
Hans Hosbond hedte Næller,
(Tillader, han maae heede saa)
Og sagde: «Nu a vel kan Brev til Hosbond faae?» —
«Ja, her er Brev til ham, det koster otte Styver» —
«I lyver.
A Jyde er
Og fremmed her,
Og derfor tænker I mig at bedrage.
Jeg har jo seet Folk større Breve tage,
Som kun har kostet dem
Fem.» —
«Gaae væk, du Taabenakke!
Jeg har ei Tid med Dig at snakke.» —
Den Jyde tænker saa ved sig:
Du skal ei narre mig.

Johan Herman Wessel.

Mens Penge eftertaalte bleve,
Han stjal 7, 8 Breve,
Og gladelig med dem
Han hastede til Hosbonds Hiem,
Hvor han sig spaaede ret velkommen;
Fortalte ham, hvad Uret og hvad Skam
Det var at handle saa, som handlet var med ham;
Fortalte ham, han maatte 16 Skilling give,
Kun for et lille Brev.
«Men tænk engang, hvor skamfuld han skal blive,
Saasnart han savner disse otte!» —
Hans Hosbond høist forundret blev,
Og strax ham bød at bringe dem igien.
Hiin sagde: «Hosbond, tag de fem!
De tre a mig udbede maatte!
A trænger haardt til dem.» —
«Hvor til vil Du de Breve da anvende?» —
«Jo, Hosbond vide maae, a har en gammel Moer;
Hun bad, da a fra Hiemmen foer,
A maatt' iblandt æ Brev til hende sende.»

Moral.

Historien kan lære Publikum,
At Jyden og kan være dum.

Toujours Perdrix.

Forandringer, Forandringer
Sig ønsker alle og enhver.
En Walstrøm Jægermester
Et stærkt Beviis os gier derpaa.

(For at hans Vers jeg lidt lemlæster,
Det smukke Kiøn mig takke maae,
Og takker vist; thi man vil *mafoi* mene,
At vore Damer er' paa Jorden de meest pene).

I Sverrig var en riig Baron,
En vittig, smuk, velskabt Person,
Hver Moder ønskde: gid min Svigersøn han blive!
Hver Datter færdig stod, sit Hierte ham at give;
Men ingen vis han Hiertet gav,
Ei stadig Kierlighed han vilde vide af.
Han Hader var af Egtestanden,
Af Frygt for dit og dat i Panden.

Man Manden lidt undskylde maae,
Da man har dagligdags Beviis herpaa,
At slemme Ting kan hænde.

En Walstrøm Jægermester. Hvem denne mand er, vides ikke.

Den Hymens Gud blev saare vred,
Og til Cupido foer afsted.
Han sagde: «lille søde Ven!
Dybt ind i Brystet paa Baron N. N.
En kraftig Piil du sende!
Han længe mig foragtet har,
Og, reent ud sagt, har holdt mig for sin Nar.»
«Ja,» svarte vinget Dreng, «jeg gaaer nok ud i Morgen,
En Piil jeg skyder da i Brystet paa din Mand,
Saa Hymen selv den kun udtrække kan.
Han søge vil din Hielp, derfor er jeg dig Borgen.»

Glad Hymen gik, og Elskovs Gud
Holdt, hvad han lovede, og næste Dag gik ud.
Han skiød Baronnen dybt. Strax heftig Brand og Pine
Han følede for en Blondine.

(Hver Skiønhed ufortalt,
Saa eiede Blondinen alt
I sin Person,
Som kunde Fyrster selv indtage,
End sige en Baron).

Jeg vil ei alt for langt Historien uddrage.
Baronen efter Suk og mangel ydmyg Bøn
Sin Seiervinders Haand modtog til Løn,

Og Hiertet med, som hænder ikke gierne
Hos os moderne.

De levde sødt i fire Aar,
Stor Lykke nød, og større spaaer.

Voltaire os forsikrer, at til visse
Enhver Baron har sin Caprice. —
At hver Baron den har, jeg rømmer ham ei ind.
Men min Person til visse havde sin.
Trods alle Fruens Yndigheder,
Af hendes Terne han sig Kys udbeder,
Som strax ham nægtet blev.
Ved Penge han tilsidst saavidt dog Sagen drev,
At hun den Gunst, at kysse sig, ham under.
«Ah! Lise,» sagde han (thi Pigen hedte saa),
«Meer end min Frues Mund, Din sød at kysse paa
Jeg finder.» — «Det er ei for mig Vidunder,»
Var Lises Svar, «det har jeg hørt fortælle før.» —
«Af hvem?» — «Jeg det ei sige tør.» —
«Siig du kun frit, min kiønne Pige!» —
«Ja, naar De Fruen det igien ei vilde sige;
Thi ellers aldrig hun vil kysse meer
Vor Tiener Peer.»

Smeden og Bageren.

Der var en liden Bye, i Byen var en Smed,
Som farlig var, naar han blev vred.
Han sig en Fiende fik; (dem kan man altid faae,
Jeg ingen har, det gaae
Min Læser ligesaa!)
Til Uhæld for dem begge to
De træffes i en Kroe.
De drak (jeg selv i Kroe vil drikke;
For andet kommer jeg der ikke.
Anmærk dog, Læser! dette:
Jeg immer gaaer paa de honette).
Som sagt, de drak,
Og efter mange Skiildsord, hidsigt Snak,
Slaaer Smeden Fienden paa Planeten.
Saa stærkt var dette Slag,
At han saae ikke Dag,
Og har ei siden seet'en.

Strax i Arrest blev Smeden sat.
En Feldskiær faar den Døde fat,
Og om en voldsom Død Attest hensender.
Den Mordere forhøres og bekiender.
Hans Haab var, at han skulle hisset gaae,
Og der Forladelse af sin Modstander faae.

Men hør nu Løier! netop Dagen,
Før Dom skal gaae i Sagen,
Fremtriner fire Borgere
For Dommeren; den mest veltalende
Ham saa tiltalede:

«Velviseste!

Vi veed, paa Byens Vel De altid see;
Men Byens Vel beroer derpaa,
At vi vor Smed igien maae faae.
Hans Død opvækker jo dog ei den Døde?
Vi aldrig faaer igien saa duelig en Mand.
For hans Forbrydelse vi alt for grusomt bøde,
Om han ei hielpes kan.» —
«Betænk dog, kiere Ven! der Liv for Liv maae bødes.» —
«Her boer en arm udlevet Bager,
Som Pokker snart desuden tager.
Vi har jo to, om man den ældste tog af dem?
Saa blev jo Liv for Liv betalt.» —
«Ja,» sagde Dommeren, «det Indfald var ei galt.
Jeg Sagen at opsette nødes;
Thi i saa vigtigt Fald man maae sig vel betænke.
Gid vores Smed jeg Livet kunde skienke!
Farvel godt Folk! jeg gjør alt, hvad jeg kan.» —
«Farvel velvise Mand!» —

Han blader i sin Lov omhyggelig;
Men finder intet der for sig,
Hvorved forbuden er for Smed at rette Bager;
Han sin Beslutning tager,
Og saa afsiger denne Dom:
(Hvem, som vil høre den, han kom!)

«Vel er Grovsmeden Jens
For al Undskyldning læns,
Og her for Retten selv bekiendte,
Han Anders Pedersen til Evigheden sendte;
Men da i vores Bye en Smed vi ikkun have,
Jeg maatte være reent af Lave,
Ifald jeg vilde see ham død.
Men her er to, som bager Brød.»

«Thi kiender jeg for Ret:
Den ældste Bager skal undgielde det,
Og for det skedte Mord med Liv for Liv bør
bøde,
Til velfortiente Straf for sig
Og ligesindede til Afskye og til Skræk.»

Den Bager græd Guds jammerlig,
Da man ham førte væk.

Moral.

Beredt til Døden altid vær!
Den kommer, naar du mindst den tænker nær.

Det kolde Blod.

Bebreid ei gunstige Natur,
Fordi for høi, for lav Statur
Fortræd dig volder undertiden:
Den træffe kan en stor, den træffe kan en liden,
Som du erfarer siden.

Der er en Folkeslægt,
Bekendt af Guldets Vægt,
Salat, og Sindighed og Kulde,
Som Havet ei har slugt, men ofte skulde.

Der er en anden Folkefærd,
Som troer sig hele Verden værd,
Og at man ei dens Lige kan oplede.
Den ellers er bekendt for Kiækhed og for Hede.

Men bedre Ord: for Mod
Og brændbart Blod.

Jeg leder Een af hver af dem
Paa Skuepladsen frem.
Hiin heder Pitter,
Og denne Tom,
De sammen paa Parterre kom.
Jeg ingen Efterretning hitter,
I hvilken Stad.
Nok, at Tilskuerne ei sad.
Det af en Hændelse sig kom,
At Pitter stod tæt for ved Tom.
Den Pitter var saa bred, saa lang
Som Tom halvanden Gang,
Saa denne intet saae for sine Penge.
Han for ved sig ei taalte Risen længe.
«Hør,» sagde han, «Hr. Kammerat! giv Dag!
Du seer jo lige vel, om du staaer bag.»
Den Rise vendte sig, og, efter Landsmænds Skikke,
Ham svarte høfligen: «det gjør jeg ikke.»
Een Gang endnu, og to
Tom ham anmodede, han saae paa Tom, og loe,
Da sagde denne grum og bister:
«Jeg snart skal blæse Liv i dit koldsindige Register!»
Med knyttet Næve blæste han,

Ved hurtigt Hop,
Hat og Paryk
Af alpisk Mand.
(Forstaaer sig, Hovedet fik vældig Tryk.)

Du troer, af Lyst til Hævn han ikke kunde sandse?
O nei! — (lær du, som let kan tabe Contenance!)
Han roelig sin Paryk og Hat tog op,
Og roelig bag den lille sig begav,
Til hvem han hviskede: «Der var ei blevet af,
At min Paryk
I skulde slaget af i Fior.» —
«Hør Kammerat!» var Liltens* Ord,
«Hvordan skal jeg forstaae den Snakken,
Du hvisker mig i Nakken?
Hvis du
I Fior uhøflig var som nu,
Og mig ved lige Leilighed
Med denne havde truffet,
Saa meget, om ei meer, du havde blevet puffet,
Sær om du havde Mod, og fræk mod Magten stred.»
«Mod Magten havde jeg ei vildet stride,
Dog havde mig ei hændt, hvad hænder mig i Aar,

* Liltens er paa Tronhiemsk: den lille; jeg troer ikke, det skadede Sproget, om Ordet blev gangbart.

Af alpisk Mand o: af den alpehøie mand.

8 — Wessel.

Hvad sig Paryk angaaer, thi du maae vide:
Jeg bar i Fior mit eget Haar.»
Og hermed endtes den Dispyt.

Moral.

Beflit dig paa at skaffe dig Gemyt,
Saa iegodt som hos den Lange.
Den Korte Medhold faaer af mange,
Jeg forudseer.

Og saa ei meer.

Den fromme Bekiender.

En fornem Herre, from, men ikke super-klog,
Til Tiener fik et stakkels Fiog.
De andre Herrens Dommerstikker
Strax mærke, at han dybt ei stikker,
Og, gik i Huset noget galt,
Paa Jørgen Skylden faldt.
Hans Herre, maa man vide,
Usandhed aldrig kunde lide,
Men havde sielden Mod
At straffe Feil, som man fortrydende tilstod.

I Førstningen var Jørgen ikke vant,
At man for Uret ham beskyldte;
Og sagde plat, at det var ikke sandt.
Men alle Husets Folks gientagne Klagemaal
Den Herres Øren fyldte,
Og hvad blev Virkningen derav?
Han Ordre gav:
Man skulde prygle ham, til han bekiendte.
Tre gange dette Jørgen hændte,
Thi alle gode Ting er tre.
Han siden blev lidt klogere,
Han tænkte saa: ti Stokkeprygl i Gaaer,
Maaskee i Morgen tyve.
Jeg aldrig det udstaaer.
Jeg heller paa mig selv vil lyve.
Han løi, og fandt sig meget vel derved,
For Herren faldt paa Knæ, og bad ham sig tilgive,
Endskiønt han vidste ei den ringeste Beskeed
Om, hvad han bad ham sig tilgive,
Nok at han var beskyldt, det var alt, hvad han vidste.
Pardon for fremmed Synd han stedse fik,
Og syntes, Tingen herlig gik.
(Og sandt at sige, han heri var ikke gal).
Eet hendte ham dog paa det sidste:
Den naadig Herres Fru Gemahl
Laae i Begreb med at formere

Sit Huses Arvinger, og giøre dem een fleere.
 (At de formere dem med to,
 Bør man om store Fruer ikke troe.)
 Snart Jørgen faaer at vide,
 Hvori den Hovedting bestaaer.
 «Nu,» sagde han, «igien jeg Skylden faaer.»
 Han saae sin Herre Hænder vride,
 Han gik til ham, og faldt paa begge Knæe:
 «Tilgiv, o Herre, dog et uselt Kræe!
 Tilgiv dog Skarnet,
 Som Fader er til Barnet!» —
 «Er jeg et Skarn?» — «Nei, det er jeg.» —
 «Nu bli'r han mig for slem, gaae Slyngel, gaae din Vei!
 Kom Erik, jag ham paa min Port!»

Moral.

Det siger min Moral,
 Dass Jürgen kömmt nicht allemahl
 Durch seine Dummheit fort.

Sanct Sebastian.

Quæ quibus anteferam?

Hver Konstner har sit Sprog,
 Hvorpaa Ukyndighed ei bliver klog.

En Billedhugger og en Maler
For Mængden tit det Labelænske taler;
Og et Beviis derpaa
Vi strax vil faae. —

Krig, allermeest Krig i Religionen,
For Landet farlig er.

En Landsbye laae Paris paa fire Mile nær,
Den hellige Sebastian for samme var Patronen.
De saa benævnte Hugenotter
I en indbyrdes Krig
For Arm og Hoved denne blotter.
(Det var en Daarlighed, som ingen gjorde rig.
Jeg elsker Fred,
Og synes Krig er altid Daarlighed.
Maaskee, jeg syntes Krig var mere herlig,
Ifald jeg var saa kiek, som jeg vil være ærlig).

Men nu igien til Sanct Sebastian.
Til Byen kom en vakker Præstemand;
Sin Menighed den Mand tiltalte saa:
«Et Indskud, Børn! hver af os gjøre maae,
For i Paris at faae af Træe en smuk Person,
I Stedet for vor nu lemlæstede Patron;
Den jammerlig har alt for længe staaet.»

De samtlige indgik, hvad dem blev foreslaaet.
Tre smukke Bondemænd blev' sendt med Commission,
At skaffe deres Bye en splinter ny Patron.
Nøiagtigt Maal, for Reisen, dem blev givet
Paa Hoved, Arme, Been og Livet.

Dermed forsynede, de til Paris da foer',
En Billedhugger fandt, fortælte ham, hvor stor
Den Helgen skulde være,
Som maatte fordums Tid en Martyrkrone bære.
«Det er altsammen godt,» saa Manden svarede;
«Men siger, hvad det være skal:
En Martyr død, en Martyr levende?»
Han meente, om de vilde,
Han skulde ham som lidende afbilde,
Hvad heller, som af Piinsler allerede død.
Det Sprog forstod de Bønder sig ei paa.
Forvirrede de paa hinanden saae.
Dem nøie alt var foreskrevet,
Kun ikke denne Post. Det dem fortrød,
Den udeladt var blevet,
Om paa et Menneske i Live,
Om paa et dødt de skulde Ordre give.
Beslutning her var vanskelig og slem.
Med uforrettet Sag de nødig reiste hiem.
Tilsidst voteerte død de To af dem;

Men levende voteerte Jeppe.
I hele Byen var der neppe
En saa fornuftig Mand.
Hør Prøve nu paa hans Forstand.
«I taabelige Klodser!»
Saa brød han ud, «voterede som Tosser.
Sæt, at ham levende vor Bye ei have vilde;
Nu vel,
Saa slaae vi ham ihjel.»
Den Mands Partie sig Begge sloge til.

Horats og hans Datter.

Impromptu over:

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.

«At gavne og fornøie,
hav stedse det for Øie,»
Det var Horatses Ord,
Mens han var her paa Jord.
Hvad nu hans Ord maae være,
Kan andre eder lære,
Jeg lærer jer det ei;
Thi det er af min Vei.

Jeg kort kun vil berette:
Horatses Datter, Mette,
Endskiønt hun ei var gift,
Sit Snørliv fandt for stivt.
Glad til Horats hun løber,
Og glad sin Tilstand røber:
Jeg har fornøiet mig,
Og gavnet Rom og dig.
Du snart af denne Mave
En Dattersøn skal have,
Og Rom en Borger faae,
Som gange kan og staae.
At gavne og fornøie
Jeg haver havt for Øie.

Horats blev derved rød,
Men jeg, som bleg er fød,
Jeg kan foruden Rødme
Om Nytte og om Sødme
Fortælle sligt og meer,
Som man saa ofte seer.

Søvnen.

Ode.

Duunvinget, silkeblød, du gleet paa Øiet frem
Og hvisked': al din Sorg, dig selv, Stryange, glem!

Zarine.

Du, dobbelt skøn, fordi jeg sov!
Du skal min Tone Styrke give,
Du, blide Morgen! skal oplive
Den Røst, som synger Søvnens Lov.

Omsonst sig sødest Klang tilbød
Det tunge Øre at fornøie,
Og fra et dunkelt, svækket Øie
Til kiedsom Aand kun Ulyst flød.

Til Døden Livet grændsede,
Hver Evne syntes slidt af Ælde,
Og Bygningen til Fald at hælde,
Da du, o Søvn! mig vinkede.

Tung i din bløde Favn jeg gleed,
Berøvet Vid og Syn og Stemme,
Liig den, som sank i Muldets Gjemme
Til mere varig Hvile ned.

Jeg tryk mit Væsen dig betroer,
Jeg spørger ei, hvad stærke Stytter
Imidlertid fra Fald beskytter
I tynde Luft den tunge Jord.

En Hær af Verdener utalt,
Som mig omgive, hvis de skeie
Et Haar bredt fra de vante Veie,
Et Kaos gjør af mig og alt.

Min Undergang et Haar bredt nær,
Jeg slumrer sødt, jeg intet vover;
Han vaager, han, som aldrig sover,
For alt, og for hvert Støv især.

Som jeg den halve Klode var,
Indsvøbt i Mørkheds tause Taage,
Og paa de lukte Øienlaage
Din grumme Broders Billed bar.

Men Ilden ulmer, Livet groer;
Du snart igien skal Kræfter vinde,
Min Aand, du snart igien skal finde
En Morgen skøn, din Skaber stoer.

Saa danner Aarets Morgen sig;
Og Jordens Safter Liv udklække,
Naar, under hvide Sørgedække,
Naturen synes ligge Liig.

Nu Kraft til alle Aarer flød,
Nys slappe Drivefædre spændtes.
Til Siælens Pleie Væsner sendtes,
Som spillede i Søvnens Skiød.

Med Moders Ømhed bød du dem
Den spæde Fostersøn fornøie,
O Søvn! og for din Yndlings Øie
Hver ønsket Scene bringe frem.

Du bød dem i den Elskers Bryst,
Som en uheldig Lue næрте,
Og som forgiæves Suk fortærte,
At gyde Lægedom og Trøst.

Hans Grumme skabes om i Hast,
Hun med Cytheres Smil ham vinker,
Og Ømhed i hver Mine blinker,
Og Himlen i hvert Øiekast.

Du bød dem løse fængslet Fod,
De Slaven tit paa Tronen satte,
Gav nøgen Armod Perus Skatte,
Og den Fortrykte Haab og Mod.

Den Usle, segnet i en Vraae,
Tryg bag det Dække, som du drager
Imellem ham og Dagens Plager,
Med Smil paa blege Kinder laae.

Ei Smerters giftig Braad formaaer
Dit Sløer, o Søvn! at giennemtrænge.
O! skiul ham bag det, skiul ham længe,
Hans Bødler vaager udenfor.

Men blandt de blide Væsners Kor,
Som Siælen til dens Held bedrager,
Fornuften studsende opdager
Alvidenhedens sieldne Spoer.

Dybt i din skyggefulde Boe
Hvad mægtig Aand har valgt sig Tempel?
Dens Udsagn bær et Guddoms Stempel,
Som Vantroee selv forbaust maae troe.

Men Tidens Maal i virksom Gang
De nu fuldmodne Evner bringer,
Og Søvnens flyer paa Nattens Vinger,
At lindre fierne Landes Trang.

Nu strømte Lys og Sandhed til,
Nu faldt Fortryllelsernes Teppe,
Og Siælen fatted' endnu neppe,
At, hvad den saae, var Skuespil.

Vær hilset Morgen! Søvn farvel!
Tak for den svangre Roe og Varme,
Som nys i dine kiælne Arme
Nyt Liv udklækked' i min Siæl.

Hver Aand er frisk, hver Krop er stærk,
Hver Sands mod glade Indtryk tager,
Hvert følsomt Hierte Vellyst smager,
Og alt er Held og Søvnens Værk.

Og den har stemt til hellig Klang
De Tunger, som nu Luften fylde,
Og kappes Skaberen at hylde,
Som kiendes stor i deres Sang.

Du, ene god og ene stor!
O! værdiges du at fornemme
Min ufuldkomne svage Stemme,
Blandt de utalte Stemmers Kor.

Meer værdig Verdnens og min Gud
Den fra forklaret Bryst skal lyde,
Da, naar mig evig Dag skal byde
Fra Gravens Nat at træde ud.

Men midt i jordisk Paradiis,
Hvad Tone kan mit Øre saare?
Forklares og din Lov ved Taare?
O Søvn! hvem hyler ud din Priis?

Elendighed, hvis Glædes Stand,
Med dig begyndt, med dig ophører,
Den sukkende fra sin Velgiører
Nu fløi til Virkeligheds Land.

Skal og — snart vægrer sig min Røst
At yttre denne fæle Tanke,
Skræk synes i hver Aare banke,
Og Rædsler tordner i mit Bryst —

Skal og den store Morgens Bud,
Som os af sidste Søvn bør vække —
Hvem skal den Vaagnende forskrække?
Mit Blod blev lis! o! frels mig Gud!

Brodne Kar i alle Lande.

Brodne Kar i alle Lande,
Roser sig med Torne blande
Andensteds saavelsom her.
Landsmand! Roserne du tage,
Og af dem du Honning drage!
Men for alting agtsom vær,
Kom ei Tornene for nær!

Naar en Tysker dig vil lære,
Ærlig, grundig, kiæk at være,
Du lærvillig følge ham!
Men, naar En dig stort fortæller
Om Daraussens Bagateller,
Var det sandelig en Skam,
Om du blindt hen troede ham.

Naar en Franskmand vil dig lære,
Altid glad og munter være,
Beed til Gud, du ligner ham!
Men adlyde ham, som Kongen
For hver Mode, og for Tongen,
Det var sandelig en Skam;
Vi bør ikke hylde ham.

Som en Britter lad dig være
Patriotens Pligter kiære!
Elske Frihed lær af ham!
Men, hvis du seer en og anden
Overmodig, vild som Fanden,
Det var fælt at ligne ham;
Bukke for ham var en Skam.

Ved den Vælskes søde Stemme
Vi al Sorg, os selv forglemme,
Og henrykte høre ham;
Men, naar han en Grumhed øver,
Som ham Børnebørn berøver;
Skal vi deri følge ham?
Det var baade Synd og Skam.

Paa Spaniolens Viin og Piaster
Jeg Foragt ei daarlig kaster,
Gierne deler dem med ham;
Men, saa længe jeg kan læse
Uden Briller paa min Næse,
Jeg den Stads vil unde ham;
Kunne see gjør mig ei Skam.

Han, som boer lidt under Havet,
Og med Guld er stærkt begavet,
Spare er en Dyd hos ham;
Men, naar han, tung af Ducater,
Spiser evige Salater,
Saa gid jeg faae Last og Skam,
Om jeg spise vil med ham!

Du, som dine Ahner glemmer,
Og al Pragt bag Ploven giemmer,
Du ei nok beundres kan;

Polak! du skal Verden lære,
Om lærvillig den vil være:
Det er under ingens Stand,
At han pløier eget Land.

Men at du din Dont forlader,
Og med Glavind dig omlader,
Naar du seer en Vandringsmand;
Snorrigt synes dem, som mene
(Thi jeg mener ei alene),
At man gierne sige kan
Uden Sværd: god Dag, min Mand!

Du, en Skræk for Tyrkens Rige!
Al din Adfærd os kan sige:
Stor var Ruslands første Zar.
At dig Finkel-Jochum smager,
Og hver Copek dig fradrager,
Derom man vel mumlet har;
Herre Gud! om nu saa var!

Svensken jeg slet intet ændser;
Han for nær er vore Grændser,
Og det kunde stikke ham,

Hvis jeg gav ham mindste Lyde,
At han Freden vilde bryde;
 Fik da Landet Krig med ham,
Hvis var Skammen? Autors Skam.

Jeg den elskte Danske priser,
At Beskedenhed han viser,
 Sielden Dyd i fremmed Land!
Men, naar han forvidt den driver,
Og alt Fremmed Fortrin giver,
 Den en Dyd ei nævnes kan,
Og fornedrer danske Mand.

Jeg hos kiekke Nordmand priser,
At han stedse ivrig viser,
 Han sit Fødeland har kjær!
Men, jeg troer, han gjorde ilde,
Om han vilde sig indbilde,
 At der fødes Mennesker
Kun i Engelland og der.

Hædre alle Nationer,
Hade Feil, men ei Personer,
 Er vort Selskabs Lov og Lyst.

Hellig Pligt og største Ære
 Er, vor Konge troe at være.
 Statens Ønske er vor Røst:
 Glæden boe i Christians Bryst!

Til Hr. Jens Baggesen.

Ved salig Rasmus Langeland,
 Som ikke var Poet, derfor maaskee ei Prakker,
 Ved store Belt og Smakker
 Udmærkedes kun før
 Korsøer.
 Men nu er Pokker løs;
 En Snees Aars gammel Knøs,
 Fød der, tør skrive Vers, dem gode skrive,
 Som Aftenposten ham skal evig ei tilgive.

Til Hr. Jens Baggesen. Dette rimbrev er skrevet kort før Wessels død. Baggesen havde udgivet sine komiske fortællinger; de var paa et enkelt hold blevne strengt bedømte, og bladet Aftenpostens redaktør, Emanuel Balling, havde taget fat paa dem i et epigram. Til denne redaktør sigtes ved ordene *Myrtas Emanueler* i det følgende.

Ved salig Rasmus Langeland. Denne Mand var en i Wessels Tid meget anseet købmand i Korsør.

Jeg fra Korsøer mindst ventede Rivaler,
Da Baggesen gav ud sit Manifest.

Jeg først saa godt som sidst la'r falde Flag;
Thi, naar man tabe skal, at tabe uden Slag
Er efter mine Tanker bedst.
Rivalen er for stærk og jeg for svag,
Han stiger i sin Flugt, jeg daler;
Men dalende jeg har det Haab, den Trøst,
At tidt jeg læse skal hans Vers med Lyst.

Syng flittig, unge Mand! før Alder gjør dig hæs,
Da nøies med din Lod, dig glad i Yngres Sange læs.
Jeg giver dig et Raad, som selv jeg ikke følger;
Aarsagen — — Taal, at jeg den dølger!

Men nu et Raad jeg giver dig,
Som var bestandig fulgt af mig:
Korsøerianske Ven!
Mod klog, mod taabelig Kritik
Spids aldrig Pen!
Den sidste derved ufortient
For stor en Ære fik;
Den første, taus, lad blive vel anvendt.
Om Myrias Emanueller
Bidsk til dig skeler,

Saa see du rolig ligefrem.
Til Tidsfordriv engang iblandt,
Naar Tiden er dig lang, du skotte ned til dem,
Som, for du vittig var, i dig Misdæder fandt.

Ringe men velmeent Ønske

til Hr. Landsdommer Bartholin

og

Jomfrue Helt,

i Anledning af deres Ægteforening

fra Brudeparrets Wen.

Man spørger nu med de Personer,
Som synge i Ha-stemte Toner;
Hvem der har Uret eller Ret,
Jeg veed ei, vil ei vide det;
Men veed, at, hvis man vil befale,
Jeg daglig tusind' Vers skal male,
Saa vælger jeg den Art med Ha!
Jeg kommer ellers slet derfra.
Jeg mener Ha! med hvad tilhører;
Med dette Spænd man hastig kører.

Men den, som Læs vil tage paa
(Den sunde Sands jeg kalder saa),
Han kører ei saa langt om Dagen. —
Men nu er nok kiørt om med Smagen.

Mit Vers var blevet alt for kort,
Hvis den Indledning ei var giort;
Til den jeg valgte lidt om Smagen,
Blot af en Slump; see det er Sagen!

Gid Du, og den, som gjør dit Vel,
Maae naae fortiente varigt Held!

Alle Tings Cirkelgang.

Alting i en Cirkel gaaer:
Dyder, Følelser og Laster.
Den, som altid fremad haster,
Og betids ei stille staaer,
Haster, uden det at vide,
Til den Grad af Cirkelen,
Hvor for ei at komme hen
Han indbildte sig at stride.

Kronen selv for alle Dyder,
 Guds frygt, Frankrig overdrev,
 Saa fra største Dyd den blev
 Størst iblandt de største Lyder;
 Frankrig troer at tiene Gud
 Ved at slagte Legioner,
 Troer at følge Himlens Bud,
 Naar det Helveds Ønske kroner.

Til Digterens Hustru.

Impromptu.

Du, som for din og min Plaseer,
 Og hidindtil for intet meer,
 Hos mig har sovet!
 Du, som jeg svoer en evig Troe,
 Og jevnlig afbrudt Natteroe
 For Præst har lovet —
 Kort: du, som jeg har Løvte holdt,
 Skjønt det har ingen Skade voldt
 Paa smalle Taille.

Frankrig troer at tiene Gud o. s. v. Wessel tænker paa forfølgelserne mod Hugenotterne. I hans tid var forefaldt justitsmordet paa købmanden Jean Calas. Voltaire fremstillede hele den oprørende sag i et skrift.

Du, som jeg kaldte tidt paa Skiærts,
Men nu for Rimet i mit Vers,
 En sød Canaille!
Dig gjør jeg vitterligt, min Mo'er!
At jeg ei spiser ved dit Bord
 For denne Sinde;
Men Klokken fire, ja vel tre,
Med Glæde jeg igien skal see
 Min søde Qvinde.

Impromptu over Tandpine.

Du Tændernes uhøflig' Giest,
Al Roeligheds og Friheds Pest,
Du er paa Jorden Vice-Fanden,
Og halve værre end den anden;
Men siig mig, naar du plage skal,
Hvi falder just paa mig dit Val,
Paa mig, som seer kun sorte Dage,
Og sorte haver lagt tilbage;
Paa mig, som meer ei Kiole har,
Og har den ubetalt, jeg bar;
Hvis Krop knap fire Skilling gielder,
Hvis Aand Bekymring daglig fælder,

Hvis Creditorer er en Flok?
Er dette dig ei Plager nok?
Paa denne Suppe kom en Jævning
Af Mandags og af Torsdags Stævning. —
See der gaaer Meldahl glad og feed,
Som nu af ingen Plage veed;
Forlad du mig, tag ham i Steden,
Og lad ham faae lidt Sorg blandt Glæden.

Smaavers.

I.

Den, som aldrig turde drikke,
Turde aldrig noget stort;
Ægte Helte lade ikke
Vandet skylle Modet bort.

Chorus.

Krigeren, for han er Helt,
Takker Vinen i sit Telt.

See der gaaer Meldahl glad og feed. Th. H. Meldahl hørte til de mest anseede og afholdte medlemmer af det norske selskab. Han var trænder og døde paa Island som amtmænd.

II.

For Kierlighed er Viin
En daarlig Medicin;
Thi, naar de komme sammen,
Forøges altid Flammen;
Og, naar de sammen kommer,
Saa blier der dobbelt Sommer;
Men Sommeren er heed,
Som Gud og hver Mand veed.

III.

Naar jeg formaaer, jeg gierne vil
En Draabe drikke af og til;
Om hver en Mand og hver Madame
Kun foretog sig det samme,
De klamredes da ei saa tidt
Om Dit og Dat, og Fias og Sk—.

Hvis nogentid jeg faaer i Sinde
(Som neppe skeer) mig at beqvinde,
Da skal et evigt, evigt Ruus
Stadfæste Freden i mit Huus. —
Men over denne Impromptu
Jeg alt undseelig er og blye.

IV.

Mærk derpaa!
For det første
Skal du tørste,
Drikke saa.
Siden, naar
Viin er drukket,
Tørsten slukket,
Nok en Taar.

V.

Afholdenhed! Du Viises Dyd,
Som jevn og seig, men varig Fryd
I et langvarigt Liv os byder!
Du tager vel ei ilde op,
At jeg dog heller i Galop,
I kort, men heftig Lyst mig fryder.

VI.

Afholdenhed er en deilig Dyd,
Men Uafholdenhed gi'er større Fryd;
Maaskee for jeg ei bedre vidste,
Jeg lider nok saa godt den sidste.

VII.

I en Stambog.

Lev vel og fornøiet!
Hav stedse for Øiet,
Du ei er ret frisk.
For meget af Kiødet
Saa mangel har dødet,
Spiis derfor helst Fisk.

VIII.

Paa en Skive,

• som en aftrædende Fuglekonge gav til det københavnske Skydeselskab.

Jeg nød, hvad Jordens bedste Konger nyde,
Den Fryd, blandt Venner som en Ven at byde;
Jeg nød, hvad ingen Jordens Konge nød,
Ustyrret Roe, da man mit Scepter brød;
Jeg kan, hvad ingen Jordens Konge kunde,
Min Magt og Kongenavn en anden unde,
Forlade uden Suk min Herskerstand,
• Og synge: leve værdig Eftermand!

IX.

Jeg troer, jeg i en Bog har læst,
At Ægteskab er Friheds Pest.

Jeg læste, troer jeg, i en anden,
At Ægteskab er værr' end Fanden.
Jeg læste i den tredie,
Som var den værste af de tre;
Og kunde jeg erindre dette,
Saa skulde jeg det her fremsætte.

X.

**Anbefaling paa en Ansøgning fra en, som søgte om en
Post ved Velvæsenet.**

Af nærværende Cujon
Er jeg ret en stor Patron;
Meere værdige Personer
Blandt vor Christenheds Cujoner
Sikkerlig der findes ei
Til at trippe paa en Vei.

XI.

Til Digterens Hustru,
paa hendes Fødselsdag.

Gid i mange glade Dage
Du den søde Fryd maae smage,

At see Jonas om dig gaae;
Men hvis end du vil med flere
Vore Værelser meublere,
Ydmygst dog jeg bede maae:
Øinene ei blive blaae.

XII.

Til Fru Walter.

Du skienktes os af Himmelen,
Og fire Gratier der bleve,
Der sildig blive tre igien;
Til Nordens Ziir du længe leve!

XIII.

Ved en Vens Bortreise til Norge.

Snart du i elskte Land skal være,
Hvor først du aanded' Troe og Ære,
Hvor Mod og Godhed sammen boer.

At see Jonas om dig gaae. Jonas er digterens søn. Han havde blaa øine, Wessel og hans hustru brune.

Til Fru Walter. Caroline Walter var en meget bekjendt dansk skuespillerinde.

Siig til vor Roes de norske Sønner:
At vi paa Landsmænds Dyder skjønner,
At vi dig evigt Venskab svoer.

XIV.

Vers paa opgivne Riim.

1.

Vel den, som haver lært i Ungdoms Tid at høvle,
Han kan for et Chatol faae fire, fem Par Støvle;
Behøver han dem ei, saa kan han købe Lax,
Skoe, Pocher, Terpentin, Huustømmer, Steen, og Sax.

2.

Trods Rigdom, ja Forældre trods,
Taer vittig Pige ingen Klods.
Vel er Forældres gamle Meening,
At de skal stifte Børns Foreening;
Men Døttrene, de veed at skrømte,
Man har vel og hørt dem, som rømte,
For ei i sure Æble at bide,
Og ei forhadte Favntag lide.
Kort sagt: de Gamle har, og Unge deres Skikke —
Jeg holder hermed op, og Pennen vil afslikke.

3.

Tæl over dine Sind, har du de fulde fem,
Da viid, du kommer ei med dem i Verden frem;
Kast bort to, tre; hvis ei, dølge varlig, du har dem,
Og Held og Overflod skal strømme til dit Hiem.

XV.

Raad mod Kiighoste.

Indrykket i Aftenposten.

Tør jeg besvære Aftenposten
Med ringe Raad imod Kiighosten:
Stød Nelliker en Morgen smaae,
Kom dem i Miød, og drik dem saa.
Hvis du er ikke inden Aften
Som den, der aldrig havde havt'en;
Saa kan du sige allenfals:
Hr. Medicus! Løgn i jer Hals!

XVI.

Provst Hersom.

Seer de Provst Hersom,
Saa siig ham, at dersom
Han ei hører op at rime,
Saa taßer han sin Estimate.

Tæl over dine Sind. Det sidste ord staar i betydning af sans.

XVII.

Nyaarsvers.

1.

Min lille vakre Madam Knudsen!
Ret ligerviis, min Mo'er, som Strudsen,
Man siger uden mindste Meen,
Fordøier Jern, og Staal, og Steen:
Saaledes skal det mig fornøie,
Om De Fadaisen kan fordøie,
Som jeg har lagt paa dette Blad.
Falleri, Fallera, Fallerad.

Nu fik min Indgang da en Ende,
Nu vil jeg mig til Texten vende;
Min Text i disse Ord bestaaer:

Madam! et glædeligt nyt Aar!

2.

Du lille, vakre Karen Bach!
For hvert et mødigt Sting, du stak
Paa en mig høist nødvendig Frak,
Som sprak,
Tak!

P. S. Lyksaligt nyt Aar!

3.

Bliv, søde Madam Juel! mod al Formodning riig!
Og henlev dette Aar og mange lykkelig!
Saa at vi længe maae den sieldne Lykke nyde,
At finde Normands Siæl logeret hos en Jyde.

4.

Skiæbnen gav dig glatte Kinder,
Skiæbnen gav dig lyse Haar;
Lidt Forstand, den gjør ei Hinder,
Naar Saturnus engang faaer
Reent afplukket dine Haar,
Og bekruset dine Kinder,

5.

Du har alt, hvad kan ønskes dig,
Saasnart du har kun dette ene:
Dig altid lykkelig at mene;
Meen saa, min Ven! vær lykkelig!

6.

Du giftes vil; gift dig, med Gud!
Hvad Glæde lover ei en Brud?
Men Pokker selv har skabt, min Ven!
Et bandsat Ord; det Ord er — Men.

Bliv, søde Madam Juel o. s. v. Madam Juel var værtinden i det norske selskab. Hun var fra Jylland.

7.

Gid jeg maae see, du stedse bliver,
Hvad jeg dig kiendte for i Fior!
At sige: troe i Drik og troe i Ord.
Mit bedste Ønske jeg dig giver.

8.

Jeg ønsker dig, Monfrere!
I Aar saa skikkelig at være,
Som du var skikkelig i Fior!
Og saa god roelig Nat, min Bro'er!

9.

Mit Ønske er lidt nyt, dog, troer jeg, mere plat:
Gid du i dette Aar maae finde dig en Skat!
Dog paa den Condition, at du gjør ei som somme,
Der hitte den iblandt i trygge Næstes Lomme.

10.

Du yndte mangel kiøn Matrone;
Jeg ønsker: gid du ei faae Kone!
Thi du maae sikkerligen troe,
Du blev da paa *Jus Talio-*
nis
vis.

II.

Du har Skønhed, du har Dyder,
Som henrykker os, dig pryder,
Det er baade vist og sandt;
Men naar nogen dig vil sige,
Du er Engel meer end Pige:
Troee, min Mo'er! det er ei sandt.

XVIII.

Til J. R. Bull.

Engang en ret forvoven Jyde
Med Hagel paa en Thrønder vilde skyde,
Men fik hans Pande ei i sønder,
Nei, der skal Kugle til en Thrønder!

XIX.

Impromptu over en besværlig Hestepranger.

Den Mand, som sælger Heste,
Han gjorde vel det bedste,
Ifald han gik sin Vei,
Thi man ham lider ei.

Til J. R. Bull. Trønderen Bull fik paa en jagt en hagel-ladning i hatten. Han var medlem af det norske selskab.

XX.

Kierlighed og Smørrebrød.

At Smørrebrød er ikke Mad,
Og Kierlighed er ikke Had,
Det er for Tiden hvad jeg veed
Om Smørrebrød og Kierlighed.

XXI.

Over Smagen.

*Malheur au Maitre fou, qui rime bien et pense ;
Il le perdra un jour, ce bon-sens, qu'il encense.*
Voltaire.

Paa Dansk:

Den, som i sine Vers ned til Fornuften sank,
I disse Tider fik saamænd kun Stank for Dank.

XXII.

Da Chloe var i Kirke.

Indgiv din Tiener, store Gud,
At han sin Præken ei for længe trækker ud
Din Tiener sparer du en Hob af sin Umage,
Og vi des før igien vor Pige faae tilbage.

XXIII.

**Til en Mand, hvis Barn faldt ned fra anden Etage
uden at tage Skade.**

Din Siæl af ingen Kummer veed,
Du ei af Næringssorg antastes,
Og Børn du avler, som kan kastes
En femten, sexten Alen ned.

XXIV.

Caspar Wessel.

Han tegner Landkort og læser Loven,
Han er saa flittig, som jeg er doven.

XXV.

I.

Til Viintapper Lunds Svend.

Hør du søde, rare Fyr,
Du som altid er ved Muffen,
Laan mig tvende Mark af Skuffen!
Vinen den er her saa dyr.
Lund tre Mark for Flasken ta'er,
Og jeg kun den ene har.

Caspar Wessel er digterens broder. Han tog juridisk examen og har store fortjenester af den geografiske landmaaling. Han var ogsaa en fremragende matematiker.

2.

Svar i Svendens Navn.

Søde rare Wessel, Faer,
Du som aldrig er ved Muffen,
Hvis jeg laante dig af Skuffen,
Var jeg sandelig en Nar.
Drik, som du har Penge til,
Lund ei creditere vil.

XXVI.

Kiere Moder huld,
Gjør i Guld
Al jer Uld!
Thi jer Pode, Johan Herman, mærk:
Han er ei i Pungen stærk.

XXVII.

Gravskrifter.

1.

Jeg, salig Owe Gierløv Meyer,
Begik Sottiser, som jeg pleier,
Men denne Gang begik jeg fem,
Den sidste var dog værst blandt dem;

Owe Gierløv Meyer er den bekendte stifter af det norske selskab.

Thi gik jeg hiem, skar ud min Strube,
Og sidder her i Helveds Grube,
Hvor nu den lede Satan eier
Mig, salig Owe Gierløv Meyer.

2.

Her ligger Lieut'nant Stabel,
O vee, heel miserabel
I Veiret med sin Snabel,
Og er ei nu capabel
At bruge meer sin Sabel,
Som var ham meest aimabel
Næst Brændeviin og Fabel.

3.

Over Brygger Walt.

Her ligger Walt,
Han gjorde Malt,
Og det var Alt.

4.

Under Londemanns Portræt.

Man sukker, for han er ei meer,
Man husker hvad han var, og leer.

Londemann var en bekjendt komisk skuespiller.

XXVIII.

Under Digterens Portræt,

skrevet af ham selv.

Han syntes fød til Bagateller,
Og noget stort han blev ei heller.

XXIX.

Gravskrift over Digteren,

af ham selv.

Han aad og drak, var aldrig glad,
Hans Støvlehæle gik han skieve;
Han ingen Ting bestille gad,
Tilslidst han gad ei heller leve.

Indhold.

	Side
Kierlighed uden Strømper	1

MINDRE DIGTE:

Gaffelen	89
Hundemordet	93
Herremanden	96
Posthuuset	98
Toujours Perdrix	105
Smeden og Bageren	108
Det kolde Blod	111
Den fromme Bekiender	114
Sanct Sebastian	116
Horats og hans Datter	119
Søvnen	121
Brodne Kar i alle Lande	127
Til Hr. Jens Baggesen	132
Ringe men velmeent Ønske	134
Alle Tings Cirkelgang	135
Til Digterens Hustru	136
Impromptu over Tandpine	137

SMAAVERS:

Side

Den, som aldrig turde drikke	138
For Kierlighed er Viin	139
Naar jeg formaaer, jeg gierne vil	139
Mærk derpaa	140
Afholdenhed! Du Viises Dyd	140
Afholdenhed er en deilig Dyd	140
I en Stambog	141
Paa en Skive	141
Jeg troer, jeg i en Bog har læst	141
Anbefaling paa en Ansøgning	142
Til Digterens Hustru	142
Til Fru Walter	143
Ved en Vens Bortreise til Norge	143
Vers paa opgivne Riim, 1—3	144
Raad mod Kighoste	145
Provst Hersom	145
Nyaarsvers, 1—11	146
Til J. R. Bull	149
Impromptu over en besværlig Hestepranger	149
Kierlighed og Smørrebrød	150
Over Smagen	150
Da Chloe var i Kirke	150
Til en Mand, hvis Barn faldt ned	151
Caspar Wessel	151
Til Viintapper Lunds Svend, 1—2	151
Kiere Moder huld	152
Gravskrifter, 1—4	152
Under Digterens Portræt	154
Gravskrift over Digteren	154

